

ฐานกิริยา เรียงตามลำดับธาตุ

ธาตุลงปัจจัยเป็นฐาน (base) สำหรับลงวิภัตติประกอบเป็นกิริยา

• PaliDict ๕ ต.ค.๖๓ •

ดู ฐานกิริยา จัดหมวดหมู่ตามความหมาย

ก.....๒	ข.....๔	ค.....๕	ฌ.....๗	จ.....๗	ฉ.....๘	ช.....๙	ฌ.....๙	ญ.....๑๐	ฐ.....๑๐	ท.....๑๑	ฑ.....๑๑	ณ.....๑๒	ท.....๑๒	ธ.....๑๔	น.....๑๕	ป.....๑๖	ฝ.....๑๘	พ.....๑๘	ภ.....๑๘	ม.....๒๐	ย.....๒๑	ร.....๒๒	ล.....๒๓	ว.....๒๔	ส.....๒๗	ห.....๓๐	อ.....๓๒
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

คำแนะนำการใช้

- ฐานกิริยา ในที่นี้หมายถึง ธาตุที่ลงปัจจัยแล้ว (รวมทั้ง อาคม อุปสัค ...) กลายเป็น ‘ฐาน’ (base) พร้อมทั้งจะนำไปลงวิภัตติ อาชยาต ทำเป็นกิริยาอาชยาตได้โดยสะดวก และฐานกิริยานี้ยังช่วยให้สังเกตและประกอบกิริยาได้ง่ายขึ้นด้วย

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ...
ป-ญา	นา	ปณฺณาย (นา>ย)	รู้, ปรากฏ [วัต. ปณฺณยติ ปณฺณายติ อัช. ปณฺณายิ ต. ปณฺญาโต] อ ปณฺญา ญุ ปชานนํ

- จากตารางด้านบน ญา ธาตุ มี ป อุปสัคเป็นบพหน้า ลง นา ปัจจัย (และแปลง นา เป็น ย) ประกอบเป็น ‘ฐาน’ คือ ปณฺณาย นำฐาน คือ ปณฺณาย ไปลง ตี วิภัตติ เป็นต้น ได้รูปเป็น ปณฺณายติ ปณฺณายนติ ปณฺณายิ ปณฺณายิสสตี ...
- หลังคำแปล ยังได้เพิ่มตัวอย่างกิริยาอาชยาต-กิริยากิตก์ ที่มีการแปลงรูปต่างจากฐานปกติ รวมทั้งตัวอย่างศัพท์นามกิตก์ด้วย
- หลังเครื่องหมาย # คือกิริยาที่ใช้ธาตุเดียวกัน แต่เปลี่ยนรูปเล็กน้อย มีความหมายเหมือนๆ กัน หรือใกล้เคียงกันบ้าง
- รูปสำเร็จกิริยากิตก์ เป็นได้ ๓ ลิงค์ เช่น ชาโต ชาตา ชาตี จะแสดงตัวอย่างเฉพาะปุงลิงค์ คือ ชาโต
- ฐานกิริยาที่ลงท้ายด้วย อา เมื่อลงวิภัตติอาชยาต หรือปัจจัยกิตก์ ที่ขึ้นต้นด้วยสระ ไหลบ อา ด้วย
- อักษรย่อ:

ธาตุ: *อกมฺม*. =อกัมมธาตุ, *สกมฺม*. =สกัมมธาตุ

วาจก: *กัต*. =กัตตุวาจก, *กัม*. =กัมมวาจก; *เหตุ*. *เหตุกัต*. =เหตุกัตตุวาจก; *เหตุกัม*. =เหตุกัมมวาจก

วิภัตติอาชยาต: *วัต*. =วัตตมานา, *ปญฺ*. =ปัญจมี, *สต*. =สตัดมี, *ปโรก*. =ปโรกษา, *หิย*. =หิยัตตนี, *อัช*. =อัชัตตนี, *ภวิส*. =ภวิสสันติ, *กาล*. =กาลาติปัตติ.

ปัจจัยกิริยากิตก์: *อันต*. *ตวันตุ*. *ตาวี*. *อนีย*. *ตัพ*. (ตพพ ปัจจัย) *มาน*. *อาน*. *ต*. (ต ปัจจัย) *ตุ*. (ตฺนาทีปัจจัย) (ตเว. ตฺ.)

ปัจจัยนามกิตก์: *กวิ ณี ญุ ฑู รุ ข ญย อ อิ ณ ติ ยุ ตัพ*. =ปัจจัยตัพธิต

สร้างด้วยโปรแกรม [Libreoffice \(ลิเบอร์ออฟฟิศ\)](http://Libreoffice.org) ดาวน์โหลดได้ที่เว็บ Libreoffice.org

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ก			
กขิ-กข	อ	กข	หวัง, प्रारธना, สงสัย, ... ณย ปาฏิกังไซ
นิ-กข	อ	นิกกข	ดึงออก, ลากออก
อา-กข	อ	อากกข	ดึงออก, ลากออก, ฉุด, ชัก
กถ	ณ ฌย	กเถ-ถย	กล่าว, แสดง, ชี้แจง, แต่ง [วัต. กถาเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ) อัช. กเถสิ กเถสุ กถยิ กถยีสู] อ กถา อตถกถา อฏฐกถา ยุ กถนั
สห-กถ	ณ ฌย	สากกจฺเจ-ฉย (สห>สา; ฉ>จฺฉ)	เจรจากัน, สนทนากัน, สากัจฉา อ สากัจฉา
กทธิ-กนท	อ ฌ ฌย	กนท กนเท-ทย	ร้องให้, คร่ำครวญ; ร้องเรียก; วุ่นวาย [วัต. #ปกกนทติ]
กนต	อ	กนต	ตัด, ฝ่า, เชือด, ควัก; กรอด้าย, ปั่นด้าย
กปิ-กมป	อ	กมป	ไหว, ห้วนไหว ณฺว #อนุกมปโก โลกานุกมปโก อ กมปา ยุ กมปนั
กปฺ	อ เอ	กปฺป กปฺเป	ควร, สมควร; อาจ, สามารถ, อาจมี, อาจเป็น
กปฺป	อ ฌ ฌย	กปฺป กปฺเป-ปย	สำเร็จ, กำหนด, ถึง, บรรลุ; ทำ, คิด, นึก...; ตัด, โกง
โอ-กปฺป	อ	โอกกปฺป	จัดแจง; ทำให้สำเร็จ; ไว้ใจ, เชื่อถือ ยุ โอ(ก)กปฺปนา
กม	อ	กม	ก้าวไป, เดินไป
กม	อ	จกฺกม (เทวภาวะ)	จงกรม, ก้าวไป, เดินไป (กม>กม>กม>กม>จกฺกม>จกฺกม) อ จกฺกโม ยุ จกฺกมนั
นิ-กม	อ	นิกกม	ออกไป [อันต. นิกฺกมนฺโต ต. นิกฺกนฺโต ตฺ. นิกฺกมม] ณ เนกกมมํ ยุ นิกฺกมนั
ป-กม	อ	ปกกม	หลีกเลี่ยง, เดินออก; ก้าวไปข้างหน้า, ตะเกียกตะกาย [อัช. ปกฺกมิ ปกฺกามิ อันต. ปกฺกมนฺโต ต. ปกฺกนฺโต] ยุ ปกฺกมนั
ปฏฺิ-กม	อ	ปฏฺิกกม	ก้าวกลับ, กลับ [ต. ปฏฺิกกนฺโต]
ปรฺ-กม	อ	ปรกฺกม	ก้าวไปข้างหน้า, บากบั่น, มุ่งมั่น, พากเพียร, ก้าวหน้า; ดิ้นรน, ตะเกียกตะกาย [ตฺ. ปรกฺกมม] อ ปรกฺกโม ยุ ปรกฺกมนั
วิ-อุ-กม			หลีกเลี่ยง [ต. วูปกฺกนฺโต]
อติ-กม	อ เอ	อติกกม-กเม	ก้าวล่วง, ล่วงละเมิด, ล่วงเกิน, เดินผ่าน [ต. อติกกนฺโต ตฺ. อติกกมม] อ อติกกโม #วติกกโม
อภิ-กม	อ	อภิกกม	ก้าวไปข้างหน้า, ล่วงไป; เพิ่มขึ้น
อา-กม	อ	อกกม	เหยียบ, ย่ำ [ต. อกกนฺโต]
อุ-กม	อ	อุปกม อุปกม	เข้าไปหา-พบ-ใกล้ [ตฺ. อุปกมม]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
โอ-กม	อ	โอกกม	ก้าวลง, หยั่งลง [ต. โอกกมม]
กมู	อ เณ ฌย	กาม กามเม-มย	ปรารถนา, อยากร, ต้องการ ณ ธรรมกามาโม หิตกามาโม ติ นิกนติ
กร	โอ	กโร	ทำ [ว้ต. กุพพิติ กुरुติ กुरुเต; กรียติ กรียติ กรียเต กรียเต กรียยติ กรียยติ กรียยเต กรียยเต <i>กัม</i> . ปัญ . กรสสุ ส้ต . กเร กเรถ การเย กุพเพถ กुरुพเพถ ทีย . อกา ออกมท อ้ช . กริ อกริ อกาสิ อกสู ออกถล อกาสิ ภวิส . กาทติ กาทิติ กาทามิ กาล . อกริสส อนีย . กรณีย ต้ฟ . กา-กตตพโพ อันต . กโรนโต กร มาน . กुरुมาโน อาน . กราโน ต. กโต #อกโต (<i>น-</i>); การิต <i>เหตุกัม</i> . ตุ . กตวา ตุ . กาทู กตตุ กวิ อนตโก ภาติโก ณิ พรหมจารี ปุณญการี ปมตตจารี มาลาการี สาดจจการี ณู การโก การิกา อนตถการโก ซาลการิกา วตตปปุวิวตตการโก การาบโก ตุ กตตา ข ทุกกร อีสกกร ณย การโย อ หิตกกร เวยยาวจจกร ที่ปงกร ณ การุ กมมการุ กุมมการุ มาลาการุ มณิการุ สุณณการุ อุกการุ อุปการุ สงขารุ อภิสงขารุ ปริกขารุ ปุเรกขารุ ติ วิกติ ยุ กรณ การณ การาปน กรณ
กร	ยิร	กยิร	ทำ [ว้ต. กยิริติ ส้ต . กยิรา <i>เอยย>อา</i> กยิราถ <i>เอถ>อาถ</i>]
ครุ-กร	โอ	ครุกร	ทำให้หนัก, เคารพ
วิ-อา-กร	โอ	พยากโร	ทำให้แจ้ง, พยากรณ์ [ต. พยากโต] ยุ วุยากรณ์
ส้-กร	โอ	สกกโร	ทำโดยดี, สักการะ [ต. สกกจจ #อธิกิจจ]
อาวิ-กร	โอ	อาวิกโร	ทำให้แจ้ง [ต. อาวิกตวา #สจจิกตวา]
กส	อ	กส กสส	ไถ, เสือก, ไส [ว้ต. กสาเปติ <i>เหตุ</i> . (<i>ไม่วุทธิ</i>)] ต . กฏฐู ณู กสโก กสสโก อิ กสิ
กาส	อ	กาส	ไอ, กระแอม
ป-กาส	อ เอ	ปกาส ปกาเส	ประกาศ, ปรากฏ, แจ่มแจ้ง
กิต	ณ	ติกิจจ (<i>เทวภาวะ</i>)	รักษาโรค, เยียวยา; ฐู; ปรารถนา; อยู่; สงสัย (<i>กิต>กิต>กิกิต>ติกิต>ติกิจ</i> (<i>แปลงเพราะ ฌ ปัจ.</i>)) อ #วิจิกิจจา
กิริ	อ	กิริ	เรียราย, เกลี่ย, โปรย, เกลื่อน [ต. กิณโณ]
วิ-ป-กิริ	อ	วิปุกิริ	เกลื่อนกล่น, กระจัดกระจาย [ต. #ปกิณโณ]
ส้-กิริ	อ	สงกิริ	เรียราย, เกลี่ย, ... ปะปน [ต. สงกิณโณ]
โอ-กิริ	อ	โอกิริ	โปรยลง, หว่าน, ทำให้เรียราด
กิลม	อ	กิลม	ลำบาก, เหน็ดเหนื่อย, ซอกซ้า, เจ็บไข้, ไม่สบาย [ต. กิลนโต] ถ กิลมโถ
กิลิท	ย	กิลิทย กิลิทช	เปียก, ชื้น, ชุ่ม, ชุ่มชื้น [ต. กิลินโน]
กิลิส	ย	กิลิสส	เศร้าหมอง, เปียดเปียน, แผลผา [ต. กิลินฐู]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
กี	นา	กีนากีณา	ชื้อ [วัต. กีนาคีณาคีณา] ณฺ กโยโก
วิ-กี	นา	วิกกีณา วิกกีณา	ขาย
กีฬ	อ	กีฬ	เล่น ณฺ สหปัสสุกีฬโก
กุกกุกจจ คัพพท์	อาย	กุกกุกจาย	เกลียด, รังเกียจ, ประพตติรังเกียจ
กุกชช	อ	กุกชช	คว่ำ, คว่ำลง, คว่ำหน้า, ก้มหน้า [วัต. #นิกุกชชติ]
อุ-กุกชช	อ	อุกุกชช	หงาย, หงายขึ้น
กุกฏ	ณณ ณย	โกฏฏ-ณฺย	ตอก, ต่ำ, ตี, ทูบ, บุก, เคาะ; ตัด, เกี้ยว, ปั่น
กุกฏ	อ	กุกฏ	คด, โค้ง, งอ, โกง, บิด; ตัด, เกี้ยว, ปั่น
ป-กุกถ	อ	ปกุกถฐ	เดียด, เดียดพล่าน [ต. ปกุกถฐโต]
กุกธ	ย	กุกธม	โกรธ, เคือง [ต. กุกธโร] ณ โกโร ยุ โกรโน ออกุโรโน
กุกป	ย	กุกป	กำเร็บ, สะเทือน, โกรธ, พิณาศ [ต. กุกปโต] ณ โกโป
กุกมาร	อ ณณ ณย	กุกมาร กุกมารเร-รย	เล่น อ กุกมารโร กุกมารโก
กุกส	อ	กุกส	ตัด, ต่ำ ...
ป-กุกส	อ	ปกุกโส	เรียกมา [วัต. ปกุกโสติวา; ปกุกโสสาเปตวา เหตุ.]
ปฏิกุกส	อ	ปฏิกุกโส	คัดค้าน; ต่ำตอบ
อา-กุกส	อ	อกุกโส	ต่ำ [อช. ออกุกโสจฉิ]
กุกห	ณณ ณย	กุกเห-หย	โกง, ล่อลวง, ให้พิศวง ณฺ กุกโก
โกฏฏ	อ ณณ ณย	โกฏฏ โกฏฏ-ณฺย	ตอก, ต่ำ, ตี, ทูบ, บุก, เคาะ; ตัด, เกี้ยว, ปั่น
ข			
ป-ขท	อ	ปกขท	วิ่งไป, แล่นไป, ไหลไป [ต. ปกขทโต]
ขน	อ	ขน	ขุด, เจาะ, ไช้ [วัต. ขนาคเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ) ต. ขโต] กวิ #สงโซ (ส-) ตุ ขตตา
ขม	อ	ขม	อดทน, อดโทษ, ควร, ชอบ [วัต. ขมาเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ) ต. ขมาปีโต เหตุกัม. (ไม่วุทธิ)] อ โอวาทกขโม วจนกขโม ติ ขนติ
ขมก ขภ	อ	ขมก	ข่มไว้, ปิดกั้น, ขัดขวาง; คำจูน [ต. #วิกขมกตวา] ณ #วิกขมโก ขมโก ไมค้ำ , ผู้ค้ำจูน ยุ #วิกขมกน
ป-ขล	ณณ ณย	ปกขล-ลย	ล้าง, บ้วน (ปาก), ขำระ
ขา	ย	ขาย	กล่าว, ประกาศ, แสดง, ชี้แจง ยุ อพกขาน

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ปฐ्-ส-ขา	ย		พิจารณา [ตฺ. ปฐฺสขา ปฐฺสงขา ปฐฺสงขาย]
ปติ-ขา	อ	ปจฺจกฺขา	บอกคืน [ตฺ. ปจฺจกฺขาย]
อา-ขา	อ	อกฺขา	กล่าว, บอก, แสดง, ชี้แจง [วตฺ. อกฺขายติ กัม.] ตฺ อกฺขาตา
ขาท	อ	ขาท	(คน, สัตว์) กิน, เคี้ยวกิน, กัดกิน [อนิย. ขาทนียโย] ฌย ขชช
ชิป	อ	ชิป	ทิ้ง, ขว้าง, โยน; ไอ, จาม [วตฺ. ชิปาเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ)] อ จิตตฺกฺเขโป
ชิป	อ	ชิป	ไอ, จาม; ทิ้ง [วตฺ. ชิปาเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ)] ต. ชิตฺโต
นิ-ชิป	อ	นิกฺชิป	เก็บ [ต. นิกฺชิตฺโต]
ป-ชิป	อ	ปกฺชิป	ใส่, ใส่เข้า [ต. ปกฺชิตฺโต]
ปฐฺ-ชิป	อ	ปฐฺกฺชิป	ห้าม, ปฏิเสธ (คน, สิ่งของ) [ต. ปฐฺกฺชิตฺโต]
อุ-ชิป	อ	อุกฺชิป	ยก, ยกขึ้น [ต. อุกฺชิตฺโต]
ชีย	ย	ชีย	สิ้น, เสื่อม, หหมด; อยู่, อาศัย [วตฺ. เขเปติ เหตุ. ต. ชีโณ] ฌ ขโย ปริกฺชโย ธนฺกฺชโย
ชุก	อ เอ ย นา	ชอกฺ ชอกฺ ชุกฺ ชุกฺนา	หัวน้ไขอย่างรุนแรง [ตฺ. ชอกฺเตวา วตฺ. #สฺชุกฺกฺติ สจฺชุกฺกฺติ สฺชอกฺกฺติ สจฺชอกฺกฺติ]
ชฺส	ณ ฌย	ชฺส-สย	ดำ, บริภาษ
เข	อ	ขาย	กิน, เคี้ยวกิน, กัดกิน; เป็นอยู่, ปรากฏ
ค			
คชฺช	อ ณ ฌย	คชฺช คชฺช-ชย	ร้องคำราม, ออกเสียง
คณ	ณ ฌย	คณ-ณย	นับ, คำนวณ
คณฺถ	ณ ฌย	คณฺถ-ถย	แต่ง, เรียบเรียง, ร้อยกรอง
คม	อ	คม คจฺจ	ไป (สู่) อกฺมม., ถึง (ซึ่ง) สกฺมม. [วตฺ. คมฺติ คเมติ คจฺจเร; คมียติ คมียติ คมียติ คมฺมฺติ คมฺมฺเต คจฺจียติ คจฺจียเต กัม. หิย. คม อคา คมา อคมา อคจฺจา อช. อคณฺฉิ (เฉพาะ อช.) อคมาสิ อคมฺสฺ อคมาสฺ อ คมฺหา อคมฺมหา คมิมฺหา คมิมฺหา กาล. คจฺจิสฺส อคจฺจิสฺสา; อนฺต. คจฺจํ ตฺพ. คณฺตพฺโพ ต. คโต ตฺ. คณฺตวา ตฺ. คณฺตฺ] กวิ อฺวโรโค ภูชโค ตฺโรโค วิหโค โนโค ฌิ ปารคามิ ทุกฺขนิโรธ คามินิ ตฺ คมิตา คณฺตา รุ ปารคฺคู อนฺตคฺคู อทฺธคฺคู ฌย คมฺโม อ สงคฺโม ฌ คามฺมาตุ คามฺ ติ คติ ทุกฺคติ สฺคฺติ ยฺ คมนํ อฺคฺคมนํ ปจฺจคฺคมนํ สฺริยตฺถคคฺคมนํ สฺริยคคฺคมนํ อรฺหณคคฺคมนํ อิก คมิโก
ปฐฺ-อา-คม	อ	ปจฺจาคจฺจ	กลับมา [อช. ปจฺจาคมิ]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
วิ-คม	อ	วิคจจ	ไปปราศ, ปราศจาก [ต. วิคโต]
สั-อา-คม	อ	สมาคจจ	มาพร้อมกัน, มารวมกัน, ประชุม [ต. สมาคนตวา] อ สมาคโม
สั-อนุ-อา-คม	อ		มา(ตาม)พร้อม(กัน), ประกอบ [ต. สมนนาคโต อุ>โอ>ว>น]
อติ-คม	อ		(เป็น)ไปล่วง [หิย. อจจคา ติ>ตย>จจ #อุปจจคา]
อธิ-คม	อ	อธิคจจ	บรรลู่, ตรัสรู้, ถึงทัพบ, ใต้, ประสบ, เรียบน [วัต. อธิคเต (ลบ ม) หิย. อชฌคา (ลบ ม) อ ช. อชฌคา (อี ลบ ม) ต. อธิคโต]
อป-คม	อ	อปคจจ	หลีกเลี่ยง [อช. อปคณฉิ]
อภิ-อุ-คม	อ	อพภุคคม	บินขึ้น, เหาะขึ้น, (ชื่อเสียง) ฟุ้งขจรไป/โด่งดัง [เฉพาะ อ ช. อพภุคคณฉิ ต. อพภุคคโต]
อา-คม	อ	อาคจจ	มา, กลับมา [ปัญ. (กาล) อาคเมหิ เหตุ. (ไม่>หิ) หิย. อจจคมา อ-อา-คม (อา>อ>ย>ช>จ ช้อน จ) ต. อาคมม และเป็นกิริยาวิเสสนะ แปลว่า เพราะอาศัย] ย อาคมนิ
อุ-คม	อ	อุปคจจ	เข้าไปใกล้, เข้าถึง [ต. อุปคมม]
ครห	อ ฌ ฌย	ครห ครห-หย	ตีเตียน, นินทา, เกลียด, ชัง ณ ย คารยโห
คล	อ	คล	กิน, กลืนกิน; หล่น; เคลื่อน
คเวส	อ ฌ ฌย	คเวส คเวเส-สย	แสวงหา, ค้นหา ณ ี ปารคเวสี
คห	ณหา	คณหา	ถือเอา, จับ, รับ [วัต. คณหาติ คณหติ; คยหติ กัม. อ ช. อคณหิ คณหิ อคคเหสิ คณหิสู; อคาหย ฌย เหตุ. ภวิส. คเหสสติ ต. คเหตวา; อคคเหตวา/อคคณหิตวา (น-) ต. คเหตุ] ณ วู คาทโก ณ ย คยหิ อ เคน วิคคโห ณ คาทโ ปตตคคาโ รชชุกคาโ รสมิคาคาโ องกุสคาคาโ ฆริ ย คหณ คณหณ
คห	ณหา	คณหา	เรียน, เล่าเรียน [ต. #อุคคณหิตวา] ย #อุคคณหิ อุคคณหิ
นิ-คห	อ ฌหา	นิกคห นิกคณหา	ชู่, ช่มชู่, ลงโทษ [ต. นิกคยห] ย นิกคหณิ
ป-คห	อ ฌหา	ปคคห ปคคณหา	ถือ, จับ, ประคอง, ยกย่อง, สนับสนุน, อุดหนุน [ต. ปคคยห] อ ปคคโห ย ปคคหณิ
ปฎิ-คห	ณหา	ปฎิคคณหา	รับเฉพาะ, รับประเคน
สั-คห	ณหา	สงคณหา	สงเคราะห์, รวบรวม อ สงคโห
อนุ-คห	ณหา	อนุคคณหา	อนุเคราะห์, ช่วยเหลือ
อุ-คห	ณหา	อุคคณหา	หยิบ, หยิบขึ้น, ยกขึ้น [ต. อุคคเหตวา; อุคคหาเปตวา เหตุ.]
คาหุ	อ	คาห	กวน, คน (ธาตุนี้ไม่มีกรช้อน ค)
อธิ-โอ-คาหุ	อ	อชฌโมคาห	หยั่งลง, จมลง, โอบลง, เข้าไป [ต. อชฌโมคาหโห]
คิล	อ	คิล	กิน, กลืนกิน

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
คิเล	อ	คิลย	เจ็บไข้, ไม่สบาย [ต. คิลาน]
คุป	ฉ	ชិคุฉฉ (เทวภาวະ)	เกลียด, รังเกียจ (คุป>คุคุ>คุคุ>คิคุ>ชิคุ>ชิคุ (แปลงเพราะ ฉ ปัจ.))
คูป	อ	โคป	คุ้มครอง, ปกครอง, รักษา [ต. คุตโต] ณฺ สุสานโคปโก ณฺ โคป ติ คุตติ อินทริยคุตติ
เค	อ	คาย	ออกเสียง, ขับกล่อม, ร้องเพลง [ต. คีโต]
สํ-เค	อ	สงคาย	ชำระ, สะสาง; รวบรวม, จัดสรร, ร้อยกรอง; ซักซ้อม; สวดพร้อมกัน [วัต. สงคายติ ต. สงคิโต] ติ สงคิติ สํ-เค ยุ สงคายนา เอ>อาย
ฌ			
ฌณฺ	ณณ	ฌณฺ-ณฺย	เบียดเบียน, เบียดเสียด, รวมกัน
ฌณฺ ฌณฺณ	ณณ	ฌณฺ-ณฺย ฌณฺณ-ณฺย	สืบทอด, พยายาม, หมั่น, อุตสาหะ
ป-ฌร	อ	ปฌร ปคฌร	รด, ราบ, เท, ไหลออก, พรหม ... ยุ ปคฌรณํ
ฌส	ฉ	ชិฌฉฉ (เทวภาวະ)	ปรารถนาจะกิน, อยากกิน, ทิว (ฌส>ฌส>ชิฌส>ฉิฌส>ชิฌส>ชิฌ (แปลงเพราะ ฉ ปัจ.)) อ ชิฌฉฉา
ฌส	อ	ฌส	กิน, บริโภค ณ ฆาสํ
ฌํส	อ	ฌํส	สี, ฤ, บด
ฌุส	อ ณณ	ฌุส ฌุส ฌุส-สย	ออกเสียง, ป่าวร้อง, สรรเสริญ [ต. ฌุสโณ #สงฌุสโณ] ณ ฌุส นิคฌุส ปติฌุส ยุ ฌุสนํ ฌุสนา
จ			
จช	อ	จช	สละ, บริจาค [ต. จตโต] ณ จาโค อติปริจาโค ยุ จชนํ
จร	อ	จร	เที่ยวไป [อช. อจริ อจาริ] ณฺ วนจรโก วนจรโก ปริจารโก-ริกา อ โคจโร เอกจโร อนตลิกขจโร ณ ภิกขาจโร ยุ จรณํ
จร	อ	จร	ประพฤติ [วัต. #อาจารย์ ต. สัจฉโน อัจฉโน] ณฺ จริยา ฌมฺจริยา อจจริโย
สํ-อุ-อา-ท-จร	อ	สมุทาจร	ประพฤติด้วยดี, กล่าว, ร้องเรียก
อช-อา-จร	อ	อชฌาจร	ประพฤติผิด, ล้วงเกิน, ละเมิด
จล	อ	จล จณฺจล (เทวภาวະ)	ไหว, ห้วนไหว, สั่น (จล>จล>จจล>จจล>จณฺจล)
อป-จาย	อ	อปจาย	บูชา, นบถือ, เคารพ ณฺ อปจายี วุฑฒาปจายี ติ อปจิติ ยุ อปจายนํ อปจายนา
จิ	นา	จินา	ก่อ, สั่งสม อ #สนนิจโย อจจโย ปริจโย

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
อา-จิกข	อ	อาจิกข	บอก, กล่าว, แสดง
จิจจิจฺฐ คัพพท์	อายุ	จิจจิจฺฐาย	ประพตติเสียงดังจืดๆ, ทำเสียงจืดๆ
สํ-จิต	ณ ฌย	เจเต-ตย	ซื่อขาย; อุตสาหะ, พยายาม; แกล้ง (ภาษาเก่า), จงใจ, เจตนา [ตฺ. สณฺจิจฺจ] ณฺวฺ เจตนาปโก ยฺ เจตนา เจตนาปณฺ)
จินต	ณ ฌย	จินเต-ตย	คิด, รู้, นึก [อฺช. จินเตสิ จินเตสุ จินตยิ จินตยีสฺ] ยฺ จินตณฺ
จิริ คัพพท์	อายุ	จिरาย	ประพตติซ้ำ, ซักซ้ำ
จ	อ	จว	เคลื่อน, ตาย [ต. จุโต] ติ จุติ ยฺ จวณฺ
จฺณณ	ณ ฌย	จฺณณ-ณย	บด, ละเอียด, แหลก
จฺท	ณ ฌย	โจเท-ทย	โจทย์, ทักท้วง, ตักเตือน
จฺป	อ	จฺป โจป	ไหว, ห้วนไหว, สั่น, โงก (ง่วง) [อฺนต. จปฺลาณนฺโต จฺป-ล-อายุ อฺ>อ] ยฺ โจปนฺ อล จปฺโล อฺ>อ 'คนกลับกลอก'
จฺมพ	อ	จฺมพ	จวบ, จุมพิต [วฺต. #ปริจฺมพติ]
จฺร	ณ ฌย	โจเร-รย	ลัก, ขโมย [อฺช. โจเรสิ โจเรสุ โจเรยิ โจเรยีสฺ] ตฺ โจเรตา ณ โจโร
ฉ			
ฉทฺท	ณ ฌย	ฉทฺเท-ทย	ทิ้ง, ขว้างทิ้ง [ต. ฉทฺทิตฺ] ณฺวฺ กจฺวรจฉทฺทโก-ทิกา
ฉท	ณ ฌย	ฉาท-ทย	มุง, บัง, ปิด กั้น, ปิดบัง [ต. ฉนฺโน วฺต. #ปฏฺิจฉาทติ]
อา-ฉท	ณ ฌย	อจฉาท-ทย	นุ่งห่ม, ปกปิด
ฉนฺท	ณ ฌย	ฉนฺเท ฉนฺทย	ปรารถนา, อยาก, ต้องการ, พอใจ
นิ-ฉร	อ	นิจฺฉร	(เสียง, รัศมี) เปล่งออก, (สายฟ้า) แลบ, (ลิ้น) แลบออก อกมฺม.
นิ-ฉร	ณ ฌย	นิจฺฉาเร-รย	เปล่ง (เสียง, รัศมี), แลบ (ลิ้น) สกมฺม.
ฉา	อ	ฉา ฉ	หิว, หิวข้าว, หิวน้ำ [ต. ฉาโต]
ฉิท	อ	ฉินฺท	ตัด, บั่น, แบ่ง, ผ่า, ทอน, ชิง สกมฺม. [วฺต. #สณฺฉินฺทติ ต. ฉินฺโน ตฺ. อจฺฉินฺทิตฺ อ-ฉิท] ณฺ สนฺธิจฺฉเฑ
ฉิท	ย	ฉิซฺช	ขาด, ทะลุ, แตก, สลาย อกมฺม. [วฺต. #ปจฺฉิซฺช; ต. ฉินฺโน] อ ฉิทฺ ชอง ฉิทฺ ณ ฉเฑโท ปริจฺฉเฑโท ยฺ ฉิซฺชน
สํ-อ-ฉิท	อ	สมฺจฺฉินฺท	ตัดขาด ... สกมฺม.
อา-ฉิท	อ	อจฺฉินฺท	ตัด, ชิง สกมฺม. [ต. อจฺฉินฺโน ตฺ. อจฺฉเฑซฺชิตฺ อา-ฉิท-ย]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
อุ-ฉิท	อ	อุจฉินท	ตัด, ขจัด สกมม. [วัต. อุจฉิซติ กัม. ต. อุจฉินฺทฺฐ ‘อันเขาทิ้ง, อันเป็นเคน’]
ฉิทท	ณ ฌย	ฉิทเท-ทย	เจาะ, เป็นรู, เป็นโพรง
ฉูป	อ	ฉูป	ถูกต้อง, สัมผัส [วัต. #อจฉูปติ]
ฉุก	อ	ฉุก	โยนทิ้ง, นำออก, ขับไล่ [ต. ฉุกฺทฺไฮ ฉุกฺทฺไฮ]
ฉเว	อ	ฉว	ตัด, ฉีก, ขาด, ทำลาย [ตฺ. ฉเวตฺวา]
ฉเวท	ณ ฌย	ฉเวเท-ทย	ตัด, ผ่า ... ยุ ฉเวทน์

ช

ชคค	อ	ชคค	ตื่น
ชคค	อ	ชคค	ประคอง, ประคับประคอง, ปฏิบัติ, ซ่อมแซม [วัต. #ปฏิชคคติ] ณฺว วิหารปฏิชคคโก
ชคฆ	อ	ชคฆ	หัวเราะ, ร่าเริง
ชฉ	อ	ชฉ	รวม, ประชุม
ชน	ย	ชย	เกิด [ต. ชาโต ตฺ. ชนิตฺวา; ชเนตฺวา เหตุ. (ไม่วุทธิ)] กวิ อตรโช กมฺโช วารโช อณฺชโช ชลโช อนฺชโช ทฺวิโช ณฺว ชนโก ชนิกา ตฺ ชนตุ (แจกอย่าง ครุ) อ ชโน ติ ชาติ
วิ-ชน	ย	วิชย	คลอด (ลูก) [ต. วิชาโต กัต. (ซึ่ง)]
สฺ-ชน	ย	สณชย	เกิด, เกิดพร้อม, เกิดดี, เกิดเอง [ต. สณชาโต]
ชป ชปป	อ	ชป ชปป	บอก, กล่าว, แสดง, กระซิบ
ชล	อ	ชล	สว่าง, รุ่งเรือง, บริบูรณ์; คม; ห้วนไหว [วัต. (อคคฺ) ชาเลติ เหตุ. #(อคคฺ) ปชชลติ]
ชาคร	โอ	ชาโคร	ตื่น อ ชาโคร
ชิ	อ	เช ชย	ชนะ [ตฺวณฺตุ. ชิตฺวา ตาวี. #วิชิตาวี ต. ชิตฺ ตฺ. ชิตฺวา] กวิ มารชิ ตฺ เซตา อ ชโย วิชโย ยุ ชยน์
ชิ	นา	ชินา	ชนะ [อช . อชินิ #ปฏิชินาติ ตฺ. ชินิตฺวา เซตฺวา]
ปรา-ชิ	อ	ปราเช ปราชย	แพ้ [ต. ปราชิตฺอ อ ปราชโย]
ชिर	อ	ชिर	เก่า, แก่, คร่ำคร่า [ต. ชินฺณ อ ชรา)
ชีว	อ	ชีว	เป็นอยู่, มีชีวิตอยู่ [ต. ชีวิตํ ชีวิต] ณิ ธมฺมชีวี ช ทฺชชีวี สฺชีวี
ชุ	อ	ชว	ไปเร็ว, วิ่งไป ณ สิมชโว
ชุต	อ ฌ ฌย	โชต โชเต-ตย	สว่าง, รุ่งเรือง, โพลง ยุ โชตโน

ณ

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ฌป	อ ฌ ฌย	ฌป ฌาเป-ปย	เผา, ไหม้ [วัต. ฌาเปติ กัต. เหตุกัต. ต. ฌตโต ฌาโม; ฌาปีโต เหตุกัม. ต. ฌาเปตวา กัต. เหตุกัต.]
ฌ	อ	ฌ ฌาย (เอ>อาย)	ฟุ้ง, ฟุ้งด้วยใจ, พิจารณา, คืด; เผา, ไหม้ เราร้อน, สว่าง [ต. ฌายิตวา] อ อภิขฌา ฌุ ฌานั
ฌ	อ	ฌ ฌาย (เอ>อาย)	เผา, ไหม้, เราร้อน, สว่าง; ฟุ้ง, คืด [ต. ฌายิตวา]
วิ-ฌ	อ	วิขฌาย (เอ>อาย)	(ไฟ) ดับ
สํ-ฌ	อ	สขฌาย (เอ>อาย)	สวด, สาธยาย, ท่อง อ สขฌาโย
อุ-ฌ	อ	อุขฌาย (เอ>อาย)	ฟุ้งโทษ, ยกโทษ(ของผู้อื่น)ขึ้นพูด, ตีเตียน, โพนทนา

ญ

ป-ญป	ฌ ฌย	ปญญาเป-ญเป	ปูลาด, ตั้งไว้, แต่งตั้ง, ฝัง, เก็บ; บัญญัติ (วินัย) [ต. ปญญตโต] ตี ปญญตติ
ญา	นา	ชานา	รู้ [สัต. ขณญา ภาวิส. ชานิสสตี ญสสตี อันต. ชานั ตัพ. ญาตพโพ ชานิตพโพ ต. ญาโต ต. ญตวา ชานิตวา ชานีย ชายิตวา (นา>ย) ตเว. ญาตเว ตุ. ญาตุ ชานิตุ] ณวุ ชานนโก เกสขชชานนโก ตุ ญาตา ฐุ ฌมมณญ มตตณญ สพพณญ วรณญ วทณญ กตณญ รัตตณญ ฌย ฌยโย ฌุ ญาณั #อณญาณั ทุชชานั ตยย ญาตยย
ป-ญา	นา	ปญญา (นา>ย)	รู้, ปราบกฎ [วัต. ปญญยติ ปญญาติ อช. ปญญาติ ต. ปญญาโต] อ ปญญา ฌุ ปชานัน
วิ-ญา	นา	วิชานา	รู้แจ้ง, รู้พิเศษ [ต. วิชานิตวา] ฐุ วิณญ ฌย วิณญโย #สุวิณญโย อ สณญา ติ วิณญตติ ฌุ วิณญานั วิณญาปนั วิชานัน
สํ-ญา	นา	สณชานา	รู้พร้อม, รู้จัก, จำได้ [ต. สณชานิตวา] อ สณญา ฌุ สณญาณั สณชานัน
อนุ-ญา	นา	อนุชานา	อนุนญาต [ต. อนุนญาโต]
อา-ญา	อ	อณญา	รู้, รู้ทั่วถึง, บรรลุ, ตรัสรู้ [วัต. อาณาเปติ เหตุ. 'ให้รู้ทั่ว' สั้ง, บังคับ อช. อณญาสิ ต. อาณตโต ต. อณญา] ตุ ญาตา อณญาตา อ อณญา

ฐ

ฐป ถป	ฌ ฌย	ฐเป ถเป	ตั้ง(ไว้), วาง, เก็บ สกมม. [วัต. ฐปาเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ)]
ป-ฐป	ฌ ฌย	ปฏฐเป	เริ่มตั้ง, ตั้งก่อน
วิ-อว-ฐป ถป	ฌ ฌย	วฏฐเป-ปย วตถเป-ปย	กำหนด, หมายถึง, ตั้งลงไว้ [วฏฐเป วตถเป วฏฐาเป วตถาเป เหตุ. (ไม่วุทธิ)]
อุ-ฐป	ฌ ฌย	อุปฏฐเป	เข้าไปตั้ง, บำรุง, อุปฐาก สกมม. [วัต. อุปฏฐเปติ ต. อุปฏฐเปตวา]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ฐา	อ	ฐา ติฐฐา	ตั้ง(อยู่), ยืน, หยุด, ดำรง <i>อกมม</i> . [วัต. ฐาติ ติฐฐติ อช . อกฐาสี อกฐัสสุ (<i>อ-</i>) ภวิส . ฐสสตี ต. ฐิต # อกฐิต (<i>น-</i>) ต. ฐตวา ต. ฐาตุ] ณิ กปปฐฐายี ณวุ ภูมมฐฐโก อ มคคผลฐฐ ฐมมฐฐ ภูมมฐฐ ปพพตฐฐ กปปฐฐ ติ ฐิตี ยุ ฐฐาน
นิ-ฐา	อ	นิฐฐา	ตั้ง, ตั้งลง, สำเร็จ, จบ [ต. นิฐฐิต]
ปฐ-อุ-ฐา-ห	อ	ปจจฐฐา-ฐห	ลุกขึ้นเฉพาะ, ต้อนรับ [ต. ปจจฐฐาย]
ปติ-ฐา-ห	อ	ปติฐฐา-ฐห	ตั้ง, ตั้งมั่น [ต. ปติฐฐาย] ณวุ ปติฐฐาปก อ ปติฐฐา
ส-ฐา-ห	อ	สณฐฐา-ฐห	ตั้ง, ตั้งด้วยดี, ยืนนั้งอยู่, ยืนดี (<i>ไม่ล้ม</i>) [ต. สณฐฐาตุ] ยุ สณฐฐาน <i>การดำรงอยู่ ทรวดทรง</i>
ส-อุ-ฐา-ห	อ	สมฐฐา-ฐห	ลุกขึ้นพร้อม, ตั้งขึ้นพร้อม [ต. สมฐฐิต ต. สมฐฐาย]
อธิ-ฐา-ห	อ	อธิฐฐา-ฐห	ตั้ง, ตั้งมั่น, อธิษฐาน [วัต. อธิฐฐาติ อธิฐฐติ (<i>แปลง อ เป็น เอ</i>) ต. อธิฐฐาย] ยุ อธิฐฐาน
อุ-ฐา-ห	อ	อุฐฐา-ฐห	ลุกขึ้น, ตั้งขึ้น. <i>ฐา ธาตุ ลง ห อาคมได้เมื่อมีอุปสรรคอยู่หน้าเท่านั้น</i> [ปัญ. อุฐฐหิ ต. อุฐฐิต ต. อุฐฐาย # ปฐฐาย <i>ป-ฐา</i> ใช้เป็นกริยาวิเสสนะ แปลว่า <i>ตั้งก่อน, จำเดิม</i>) ณิ อุฐฐายี ต. อุฐฐาตา ยุ อุฐฐาน
อุ-ฐา-ห	อ	อุปฐฐา-ฐห	ตั้งขึ้น, ปรากฏ, ยืนใกล้, บำรุง, อุปฐฐาก [วัต. อุปฐฐาเปติ <i>เหตุ</i> . ต. อุปฐฐิต ต. อุปธิฐฐิตวา] ณวุ อุปฐฐาโก คิลานุปฐฐาโก สงฆุปฐฐาโก ยุ อุปฐฐาน
อุ-วุ-ฐา-ห	อ	วุฐฐา-ฐห	ลุกขึ้น, ตั้งขึ้น, ออก [ต. วุฐฐาย] ยุ วุฐฐาน
๗			
ทส ทส	อ	ทส ทส	กัด [ต. ทสฐฐ ทสฐฐ]
ต			
ตกก	ณณ ณย	ตกเก-กย	ตริก ณ ฐมมตกโก
ตจฉ	อ	ตจฉ	ถาก, ไส, ทำให้บาง ณวุ ตจฉโก
ตชช	อ ณณ ณย	ตชช ตชเช-ชย	ต่ำ, ชู, ช่มชู, คุกคาม [วัต. # สนตชชติ]
ตทิ	อ	ตนท	เกียดคร้าน, ประมาท, ไม่เอื้อเฟื้อ, เบียดเบียน
ตณ	โอ	ตโน ตนุ	แผ่ไป, ขยาย
ตป	อ ย ณณ ณย	ตป ตปป ตปป-ปย	อ้อม, เอ็บอ้อม; ร้อน, เราร้อน, เมา [วัต. # สนตปปติ ต. ตตโต] ณิ อาตาลี อ อาตาลี ณ อาตาลี อาตปาลี
ตป	อ	ตป	สะดุ้ง, กลัว; เป็นใหญ่ [วัต. # อตตปติ โอตตปปติ] อ โอตตปป

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ตป	อ เณ ฌย	ตป ตปเป-ปย	อิม, เอ็บอิม, พอใจ; แสดง
ต	อ	ต	ข้าม, ผ่าน, กลิ้ง [ต. ตินโน] อ เวสสนตโร
อุ-ต	อ	อุต	ข้ามขึ้น, ข้าม, ขึ้น [ต. อุตติโน]
โอ-ต	อ	โอต	ข้ามลง, ลง, โฉบลง [ต. โอติโน] อ โอตรณ
โอ-ต	เณ ฌย เหตุ.	โอตาเร-รย	ให้ข้ามลง (=ยกลง)
ตส	ย	ตส	กลัว, หวาดกลัว, สะดุ้งกลัว ณ ตาโส
ติช	ข	ติติช (เหตุภาวะ)	อดทน; ผูก, ร้อย (ติช>ติช>ติติช>ติติช (แปลงเพราะ ข ปัจ.)) อ ติติช
ติป	ย	ติป	อิม, เอ็บอิม [ต. ติตโต] ติ ติตติ
ติม	อ เณ ฌย	เทม เตเม-มย	เปี้ยก, ขึ้น, ชุ่ม, ชุ่มขึ้น [ต. ตินโต]
ติส	อ	ติส	อิม, เอ็บอิม, ยินดี [ต. ติตโต]
ติร	เณ ฌย	ติเร-รย	ทำ(กิจ)สำเร็จ อ สนติรณ
ตท	อ	ตท	แทง, เสียบ; ชน, ครอบงำ, ทำอันตราย [วัต. #อภิฑิตติ ต. #อภิฑินโน]
ตส	ย	ตส	ยินดี, เอ็บอิม [ต. ตุฏฐ] ณ สนโตโส ติ สนตุฏฐิ
ถ			
ถก	อ เณ ฌย	ถก ถเก-กย	ปิด, กั้น, กระทบกระทั่ง
อุป-ถ	อ	อุปถมก อุปถมก	ช่วยเหลือ, ทำให้มั่นคง, อดทน, อุปถัมภ์, คำจุน, สนับสนุน [ต. อุปถมกิตวา]
ถ	อ	ถ	พลาด
ส-ถ	อ	สนถ	ปู, พลาด
อช-โอ-ถ	อ	อชโณ(ต)ถ	ท่วมทับ, ครอบงำ, ปกคลุม
อา-ถ	อ	อถ	พลาด, กราน (กฐิน) [ต. อถโต]
โอ-ถ	อ	โอถ	พลาด, ปกคลุม, ปิดบัง, ท่วมทับ
ถิ	อ	ถิ	มั่นคง กราบ ไหว้ บูชา นอบน้อม เคารพ สักการะ
ถ	อ นา	ถ ถนา	ชมเชย, ยกย่อง, สรรเสริญ อ สนถโว ติ ถติ
ถน	เณ ฌย	ถเน-นย	ลัก, ขโมย
โถ	เณ ฌย	โถเม-มย	ชมเชย, ยกย่อง, สรรเสริญ
ท			

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ทม	ณ ฌย	ทเม-มย	ทรมาน, ฝึก [ต. ทนฺโต] ณฺ ทตฺถิมโก กุลทมโก ณฺ ทมโม อ ทโม
สํ-อา-ทย	เอ	สมาทเป (ย>ป)	ชักชวน [ต. สมาทปิโต] ณฺ สมาทปิโก
ทล	อ ฌ ฌย	ทล ทาเล-ลย	ทำลาย, แดก [วัต. #ปทาเลติ]
ทท ทท	อ	ทท ทท	ไหม้, (อันไฟ) เผา [วัต. ทยหติ มาน. ทยหมาโน <i>กัม.</i> ต. ททฺโธ]
			ณฺ ฉวทาโท ณ ปริฬาโ ยฺ #อาพาหนํ
ทา	อ	เท ททา (เทวภาวะ)	ให้ (ทา>ทาทา>ททา) [วัต. ทชชติ ทมมิ ทมม; ทียติ ทียยติ <i>กัม.</i> สัต. ทชเชยย ทชชา ทชฺชํ ทชฺชํ ทีย. อททา อทฺ อ ัช. อทาสี อทฺสู ภวิส. ทสฺสตี มาน. ททมาโน ตฺฟ. ทาทพโพ ต. ทินฺโน ทตฺโต ตฺ. ทตฺวา] ณิ อทินฺนาทายี ณฺ ทายโก อนนทายโก-ยิกา (อา>อาย) ตฺ ทาตา ณฺ เทยฺย อ อายฺโท พลฺโท ปุรินฺโท ณ ทาโย ทานทาโย ทายํ ยฺ ทานํ
นิ-ทา	ย	นิททาย	หลับ ตฺ นิททายิตา ยฺ นิททายนํ อ นิททา
ปฏฺ-ทา	อ	ปฏฺเท	ให้กลับ, ให้คืน
สํ-อา-ทา	ย	สมาทย	ถือเอา, ยึดถือ [ตฺ. สมาทาย สมาทยิตฺวา]
สํ-อา-ทา	ณาเป เหตุ.	สมาทเป	ให้ถือเอา <i>แปลให้เป็นกัตตุวจาก ในความหมายว่า 'ชักชวน'</i> [ตฺ. สมาทเปตฺวา ต. สมาทปิโต] ณฺ สมาทปิโก
อา-ทา	ย	อาทย	ถือเอา, ยึดถือ [ตฺ. อาทาย อาทยิตฺวา อาทยิตฺวา #ปริยาทาย อาน. อนุปาทยาโน (น-อุป-) อ #อุปาทา
ทิว	ย	ทิวพ	เล่น อ เทโว
ทิส	อ	ปสฺส	เห็น, ดู [วัต. ทิสฺสตี <i>กัม.</i> สัต. ทกฺเขมฺ <i>เอยฺยาม>เอมฺ</i> ทีย. อทฺทส อทฺทสํ อัช. อทฺทสฺสู อทฺทสํ (อทฺทสฺสิมา) ภวิส. ทกฺขติ อนิย. ทสฺสนิโย ตฺฟ. ทฏฺฐพโพ ต. ทิฏฺฐุ; ตฺ. ทิสฺวา ทิสฺวาน ตฺ. ทฏฺฐุ; ณิ ภยทสฺสี ปรรชชานุปสฺสี ข ททฺทส สุตฺททฺทส สุตฺสฺส ติ ทิฏฺฐิ ยฺ ทสฺสนํ อาวิ ภยทสฺสวํ สพฺพทสฺสวํ
ทิส	อ	ทิสฺส	เห็น, ปราบกฏ
ทิส	ณ ฌย	เทเส-สย	แสดง (นามธรรม), กล่าว, สวด [ภวิส. เทเสสฺสตี] ณฺ เทสโก ฌมฺมเทสโก ภาตฺตฺเทสโก มคฺคฺตฺเทสโก ยฺ เทสฺนา ฌมฺมเทสฺนา
ทิส	ณ ฌย	ทสฺเส-สย	แสดง (รูปธรรม) [อัช. ทสฺเสสิ ทสฺเสสุ ทสฺสยิ ทสฺสยีสฺ ต. ทสฺสีโต <i>กัม.</i>]
นิ-ทิส	อ ย	นิททิส นิตฺส	ชี้แจง, แสดง, อธิบาย; อ้าง, อ้างถึง [ต. นิตฺทิสฺสู นิตฺสโต] ยฺ นิตฺสฺนํ
อป-ทิส	อ ย	อปทิส อปทิสฺส	แสดงอ้าง, อ้าง, กล่าวอ้าง, ชี้แจง [ตฺ. อปทิสฺตฺวา] อ อปทิสฺ ณ อปเทโส ยฺ อปทิสฺนํ
อุ-ทิส	อ ฌ ฌย	อุททิส อุทเทเส-สย	แสดงขึ้น [ปัญ. อุททิสฺตฺ ตฺ. อุททิสฺตฺวา อุททิสฺย; อุททิสฺส 'เจาะจง' ใช้เป็นกริยาวิเสสนะ]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ทีป	ณ ฌย	ทีเป-ปย	ประกาศ, แสดง (ยุ ทีปนา ทีปน์ การแสดง คำชี้แจง)
ทีป	ย	ทีบุป	สว่าง, รุ่งเรือง, โพลง; ร้อน, ไหม้ [ต. #อาทิตโต] ณ ทีโป ปทีโป ประทีป, โคมไฟ ทีโป ทวีป ตี ทิตติ ความสว่าง รุ่งเรือง
ทุ	ณ ฌย; นา	ทุโน ทุณา ทุนา	เบียดเบียน อ อุปททโว
ทุส	ย	ทุสส	ไม่ชอบใจ, ทำลาย, ประทุษร้าย [ต. ทุฏฐุ] ณ โทโส ปโทโส
ทุห	อ	ทุห โทห	รดน้ำนม; ให้เต็ม; ฆ่า; ทำลาย
ทุส	ณ ฌย	ทุเส-สย	กำจัด, ทำลาย, ประทุษร้าย ณุ กุลทุสโก ภูทุสโก
เท	อ	ทย	รักษา, ป้องกัน; หลับ; ชำระ; ดูหมิ่น [วัด. #นิททายติ โวทายติ ตู. ปรีโยทาเปตฺวา] อ ทยา #นิททา ยุ #โวทาน โวทาปน
เทว	อ	เทว	ร้องไห้, คร่ำครวญ; เล่น [วัด. #ปรีเทวติ]
ธ			
ธม	อ	ธม	ทำเป่าให้มีเสียง, เป่าให้ดัง; ก่อไฟ, เป่าไฟ
อุป-ธร	ณ ฌย	อุปธาระ-รย	ใคร่ครวญ, พิจารณา
ธัส	ณ ฌย	ธเส-สย	กำจัด, ทำลาย
นิ-ธา	อ เอ	นิธะ นิทท	มอบให้, ฝากไว้, ฝัง, ตั้ง [ต. นิหิตโต] อิ นิธิ #สนุนิธิ ยุ ธาตุนิธาน
ป-นิ-ธา	อ	ปณิทท	ตั้งมั่น, มั่นคง [ต. ปณิหิตโต ตู. ปณิธาย #อุปนิธาย]
ปรี-ธา	อ	ปรีธา ปรีทท	นุ่งห่ม
ปิ-ธา	อ	ปิธา ปิทท	ปกปิด, ห่อหุ้ม, ปิด, กั้น [วัด. ปิททาเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ) ต. ปิทหิตโต ปิทโต]
สั-ธา	อ	สนุธา สททท	เลื่อมใส, เชื้อถือ; เชื่อมต่อ อิ สนุธิ
สั-ธา	อ		หมายเอา [ต. สนุธาย ใช้เป็นกิริยาวิเสสนะ]
สั-อา-ธา	อ เอ	สมาเท สมาทท	ยกขึ้น, ตั้งขึ้น, ตั้งมั่น, มั่นคง [ต. สมาหิตโต #สุสมาหิตโต] อิ สมาธิ
อนฺตร-ธา	อ ย	อนฺตรธาย	ไม่เห็น, ไม่ปรากฏ, อันตรธานไป [ต. อนฺตรหิตโต]
อปี-ธา	อ	อปีธา อปีทท	ปกปิด, ห่อหุ้ม, ปิด, กั้น [ต. อปีหิตโต อปีหิตโต]
อว-ธา	อ	โอทท	ฟัง [วัด. (โสติ) โอททติ ต. โอหิตโต]
อา-ธา	อ เอ	อาเท อาทท	ยกขึ้น, ตั้งขึ้น [ต. อาหิตโต]
สั-วิ-ธา/ทท	อ	สัวิทท	จัดแจง, เตรียมการ, ประกอบ

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ธา ธร	อ เณ ฌย	ธร ธาเร-รย ทธา (เทวภาวะ)	ทรงไว้, ทรงจำ; รองรับ (ตุ ธาตุ ธาตา ฌย มารเธยย์ อ วิชชาธโร วินยธโร ฌมมธโร กาสาธโร ติปิฏกธโร ชุตินธโร ปัสสูลธโร อิทธิมยปตตจิวรธโร อุตตมรฐปรธา (อิตถิ) อิ อุทธิ (อุทก-) ยุ สโมธานัน (ส-โอ-) ธรณ
ธาว	อ	ธาว	วัง [วัต. #อุปธาวติ สนธาวติ อภิธาวติ]
ฐ	นา	ฐนา	กำจัด, ทำลาย
ฐม ศัพท์	อายุ	ฐมายุ	ประพฤติ (ให้เป็น) เพียงตั้งควัน, ทำตนตั้งควัน
โธว	อ	โธว	ล้าง
น			
นจจ	อ	นจจ	พ้อนรำ
นญ	เณ ฌย	นญ-ญย	พ้อนรำ [ต. นจโจ นญโญ] ญว นานุก-กา
นท	อ เณ ฌย	นท นาเท-ทย	บันลือเสียง
นนท	อ	นนท	ยินดี, อิ่มใจ [วัต. #อภิณนทติ] อ อานนโท อิ นนทิ ยุ นนทหน
นม	อ	นม	น้อม, นอบน้อม
วิ-อติ-นม	เณ ฌย เหตุ.	วิตินาเม-มย	(ยังกาล) ให้น้อมไปล่วงวิเศษ, ให้เวลาผ่านไป เหตุ.
อุป-นม	เณ ฌย	อุปนาเม-มย	น้อมเข้าไป, นำเข้าไป, น้อมถวาย
โอ-นม	อ	โอนม	น้อมลง, ก้มลง [วัต. โอนมาเปติ เหตุ. (ไม่วุทธิ) ต. โอนโต]
นมสส	อ	นมสส	น้อมไหว้
นส	ย	นสส	ฉิบหาย, พิณาศ [วัต. นาเสติ นาสยติ เหตุ. ต. นญโฐ; นาสีโต เหตุกัม.] ญว กปปวินาสโก ฌ วินาโส
ส-นท	ย	สนนยท	ผูก, สวม (เกราะ) [ต. สนนทโร ต. สนนยท] ยุ #อุปนยทหน
นिति	อ	นินท	ติเตียน, นินทา อ นินทา
นิตทา ศัพท์	อายุ	นิตทาย	หลับ, ประพฤติหลับ (บาลีไวยากรณ)
นิ นี	อ	เน นย	นำไป [วัต. นียติ กัม. ต. นีโต ต. เนตวา] ญว นายโก-ยิกา โลกนายโก ตู เนตา ฌย เนยโย เวเนยโย อ นโย วินโย ติ ภาเนตติ ยุ นยหน
อป-นี	อ	อปเน	นำออก
อา-นี	อ	อาเน	นำมา [ต. อานีโต]
นุท	อ	นุท	ขัดไป, ขว้าง, ทิ้ง, ขจัด, บรรเทา [วัต. #วินนทติ ปนุทติ อปนุทติ]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
โอ-นุท	ณ ฌย	โอโณเช-ชย (น>ณ; ท>ช)	อุทิศ, ให้; ล้าง, ชำระ [วัต. โอโณชยาม อช. โอโณเชสิ] ยุ โอโณชน
นุทา นหา	ย	นุทาย นหาย	อาบ [วัต. นุทาเปติ <i>เหตุ. (ไม่วุทธิ)</i>] ยุ นหาน
ป			
ปลุ	อ	ปลว	ไป, ลอยไป (ในน้ำ)
ปจ	อ	ปจ	หุง, ต้ม, ปรง (อาหาร), เผา, ไหม้ <i>สภมม.</i> [วัต. ปจติ <i>กัม.</i> ; ปจาเปติ <i>เหตุ. (ไม่วุทธิ)</i> มาน. ปจมาโน <i>กัม.</i> ต. ปกโก] อ นิปโก ณ ปาโก
ปจ	ย	ปจจ	สุก <i>อกมม.</i> [ต. ปกโก] ณ วิปาโก ปริปาโก
ปณห	อ	ปณห	ถาม [วัต. #ปริปณหติ]
ปฐ	อ	ปฐ	บอก, กล่าว, แสดง
ปต	อ	ปต	ตก, ล้ม, (ครรภ์) แท้ง [วัต. ปาเตติ <i>เหตุ. ต.</i> ปาตีโต <i>เหตุกัม.</i> วัต. #ปตติ] ณิ ปาณาติปาตี
สั-นิ-ปต	อ	สนนิปต	ประชุม
อธิ-อุ-ปต	อ	อชฌุปต	ตกลง, โฉบลง [ต. อชฌุปตโต]
อุ-ปต	อ	อุปต	กระโดดขึ้น, บินขึ้น, เหาะขึ้น ยุ อุปตน
ปตถ	ณ ฌย	ปตถ-ถย	ปรารถนา, ออยาก, ต้องการ, ขอ, มุ่งหวัง [มาน. ปตถยาโน อาน. ปตถยาโน] ยุ ปตถนา
ปท	ย	ปชช	ไป, ถึง, บรรลุ, ต้อง [ต. ปตโต ต. ปตวา ต. ปตตุ] อ ปโท ณ ปาโท ติ ปตติ ยุ ปชชน
นิ-ปท	ย	นิปชช	นอน, หมอบ [ต. นิปนโน] ณ นิปชชา
นิ-ปท	ย	นิปชช นิปผชช	ถึงพร้อม, สำเร็จ, สมบูรณ์ [วัต. นิปผาเทติ <i>เหตุ. ต.</i> นิปนโน นิปผโน] ติ นิปตติ นิปผตติ
ปฎิ-ปท	ย	ปฎิปชช	ไป, เดินไป, ดำเนินไป, ปฏิบัติ, ประณิบัติ [ต. ปฎิปนโน] อ ปฎิปทา ติ ปฎิปตติ ยุ ปฎิปชชน
ปฎิ-ปท	ณ ฌย	ปฎิปาเท-ทย	มอบให้, จัดหาให้, จัดแจง, ให้สำเร็จ, บันดาล
สั-ปท	ย	สมปชช	ถึงพร้อม, สำเร็จ, สมบูรณ์ [วัต. สมปาเทติ <i>เหตุ. ต.</i> สมปโต สมปนโน; สมปาทีโต <i>เหตุกัม.</i>] อ สมปทา ติ สมปตติ
อา-ปท	ย	อาปชช	ถึง, ต้อง (อาบัติ, โทษ) [ต. อาปนโน] ติ อาปตติ #สมาปตติ ยุ อาปชชน
อุ-ปท	ย	อุปชช	เกิดขึ้น [วัต. อุปปาเทติ <i>เหตุ. อช.</i> อุทปาที <i>อุ-ท-อ-ปท-ย-อิ</i> ต. อุปนโน; อุปปาทีโต <i>เห</i>

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
			ตุกัม. ตู. อุปฺปชช] ตู อุปฺปชชตา ณ อุปฺปาโท ตี อุปฺปตติ ยฺ อุปฺปชชนํ
อุป-ปท	ย	อุปฺปชช	เกิดขึ้น, ปรากฏขึ้น; เข้าถึง [วัต. อุปฺปชชเร (=อุปฺปชชนติ ใช้ในคาถา)] ยฺ อุปฺปชชนํ
ปพฺพต ศัพท์	อาย	ปพฺพตาย	ประพตติ(ให้เป็น)เพียงตั้งภูเขา, ทำตนตั้งภูเขา
ปลว	อ	ปลว	ไป, ลอยไป (ในน้ำ)
ปลาย	อ	ปลาย	หนีไป [ต. ปลาโต; ปลาปีโต เหตุกัม. ตู. ปลาเปตวา เหตุ. (ไม่วุทธิ)]
ปา	อ	ปา ปิว	ดื่ม; รักษา; บริโภค; ให้เต็ม; ถึง [วัต. ปาเยติ เหตุ. ต. ปีโต ตู. ปีตวา; ปาเยตวา เหตุ. ตู. ปาตุํ ปิวิตุํ] ณี มชฺชปายี ธนปายี ณฺจ ปายโก ชีรบโก อ ปาทโป กจฺจโป ณฺย เปยฺย ณ โคโป ตี ปีติ ปติ ยฺ ปานํ
ปา	ส	ปิวาส (เทวภาวะ)	ปรารถนาจะดื่ม, อยากดื่ม, ระบายน้ำ (ปา>ปาปา>ปีปา>ปิวา) [ต. ปีปาสีโต] อ ปีปาสา
पाल	ณ ฌย	पाल-ลย	รักษา ณฺจ ปาลโก โคपालโก ธนपालโก ปเวณิपालโก ตู ปาลยิตา ณ ทวารपालो อุตฺตยานपालो
ปิย	อ	ปิย	รัก อ ปิโย
ปิลธิ	อ	ปิลนฺธ	ประดับ, ตกแต่ง
ปีห	ณ ฌย	ปีเห-หย	ปรารถนา; กระหิ้ม? (ครีมิใจ, ภูมิใจ, อิมใจ)
ปีฬ	ณ ฌย	ปีฬ-หย	เบียดเบียน, บีบคั้น, ฆ่า
ปุ	อ นา	ปว ปุณา	ชำระ, สะอาด, หมดจต ณฺจ ปาวโก
ปุจฺจ	อ	ปุจฺจ	ถาม [ต. ปุจฺจโฐ] อ ปุจฺจนา ยฺ ปุจฺจณํ
อา-ปุจฺจ	อ	อาปุจฺจ	ถามโดยเอื้อเพื่อ; ถามหา; บอกลา, อ้าลา; ขออนุญาต [ต. อาปุจฺจนา] อ อาปุจฺจนา
ปุณฺจ	อ	ปุณฺจ ปุณฺช	เซ็ด, ถู, ชำระ, กวาด
ปุตฺต ศัพท์	อีย	ปุตฺตย	ประพตติ (ให้เป็น) เพียงตั้งบุตร, ทำตัวเหมือนลูก
ปุถ	ณ ฌย	ปุตฺถย โปเถ-ถย	ประหาร, ทูบ, ตี [วัต. #นิบโปเถติ]
ปุปฺผ	อ	ปุปฺผ	บาน อ ปุปฺผิ
ปุส	อ ย นา ณ ฌย	ปุส ปุสฺส ปุสฺสนา โปเส-สย	เลี้ยงดู ณฺจ มาตุโปสโก
ปุช	ณ ฌย	ปุเช-ชย	บูชา ณฺจ อจฺจริยปุชโก ปติปุชิกา (อิตถิ) อ ปุชา
ปุร	อ	ปุร	เต็ม [วัต. ปุเรติ เหตุ. ตู. ปุเรตวา เหตุ. ต. ปุณฺโณ; ปุริโต เหตุกัม.] ยฺ ปุรณํ
เปส	ณ ฌย	เปเส-สย	ส่งไป [ต. เปสิโต]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ผ			
ผร	อ	ผร	แผ่ไป
ผล	อ	ผล	แตกสลาย; ทำลาย; สำเร็จ, เผล็ดผล
ผล ผห	ณ ฌย	ผาเล-ลย	ตัด, ผ่า
ผายี	อ	ผาย	เจริญ, เพิ่ม [ต. ผาโต ผีโต] ยุ เผโนณ ติ ผาติ
ผุ	นา	ผุณา	ผัด, โปรย, โรย
ผฏ	อ ฌ ฌย	ผฏ โผฏ-ฎย	บาน, เผยออก, แตก, ทำลาย, สลาย; สะบัด, พรบ [ต. ผุฏโล] ยุ โผฏนํ <i>พรบ(มือ)</i>
ผุลล	อ	ผุลล	บาน, เผยออก, แตก, ทำลาย, สลาย [ต. ผุลลโต]
ผุส	อ	ผุส ผุสส	ถูกต้อง, สัมผัส [ต. ผุสฐฺ ตํ. ผุสจฺ] ณ ผุสโส
พ			
พรุห	อ	พรุห	เจริญ, ประเสริฐ [ปัญ. พรุหย ฌย เหตุ. ที ปัญ.] ม พรุหมา
พนธ	อ	พนธ	ผูก, พัน, มัด, รัด [ต. พนธ พนธ]
อนุ-พนธ	อ	อนุพนธ	ตาม, ติดตาม
พห	อ	พห	เจริญ, มั่นคง [ต. พหโพ]
พาธ	อ	พาธ	ห้าม; ทำลาย, ข่า, เบียดเบียน อ อาพาธ
ป-พฐ	ย	ปพฐม	ตื่น [ต. ปพฐ] ตุ ปโพธธา เหตุ.
พฐ	ย	พฐม	รู้, ตรัสรู้, ตื่น [ต. พฐ อาน. #อภิสมพฐธาโน] ตุ พฐมิตา ข พฐนโพ อิ โพธิ ติ พฐิ ยุ พฐมนํ
พฐิ ปร	ณ ฌย	พฐเ-ธย	เบียดเบียน ณ ปลีโพ (ปริ-)
ภ			
ภกข	เอ	ภกเข	กิน อ ภกขา
ภช	อ	ภช	แบ่ง, จำแนก; คบ, เสพ ณ ภาคโย ณ สวิภาโค ติ ภตติ วิภตติ ยุ ภชนํ
ภณช	อ	ภณช	หัก, ผ่า, ทำลาย [ต. ภคโค ภณฐฺ] ณ ภคโค ภงโค
ภณ	อ	ภณ	บอก, กล่าว, แสดง ณิ ฌมมภาณิ ปิยภาณิ พหุภาณิ
ภม	อ	ภม	หั้น, หมุน [ต. ภนโต]
วิ-ภม	อ	วิภม	หั่นกลับ, หมุนกลับ, หมุนผัด, สีก, ลาสึกขา [ต. วิภมโต]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
อา-ภม	อ		นำมา [ต. อาภโต-โฏ]
ภมภ	อ	ภมภ	กลัว, หวั่นไหว, หวาดเสียว
ภร	อ	ภร	เลี้ยงดู; นำไป [ต. ภโต-โฏ ภจโจ] ตุ ภตตา ข พุพภโร สุภโร ณย ภาริโย อ มาตาเปติภโร อตตภโร ติ ภติ ยุ ภรณ์
ภสฺส	ณ ณย	ภสฺเส-สย	พุดคุษ, บ่น, ต่ำ
ภสฺส	อ	ภสฺส	พลัดตก, พลาด, เคลื่อน, หล่น, ล้ม, หัก; รุ่งเรือง, ส่องสว่าง [ต. ภสฺสโฏ]
ภา	อ	ภา ภาย	สว่าง, รุ่งเรือง, แจ่มแจ้ง [วัด. #วิภาติ วิภายติ ปภาติ ปฏิภาติ ต. วิภาโต] ภวิ #ปภา
ภาช	ณ ณย	ภาช-ชย	แจก, จำแนก ณ ภาโค ติ วิภตติ
ปริ-ภาส	อ	ปริภาส	ต่ำ
ภาส	อ	ภาส	บอก, กล่าว, แสดง [อช. #อชณภาสิ อธิ-อ-ภาส] ณิ สุภาสิตภาสี
ภาส	อ	ภาส	สว่าง, รุ่งเรือง; พุด ยุ ภาสโน
ภิกฺข	อ	ภิกฺข	ขอ รุ ภิกฺขุ อ ภิกฺขา
ภิท	อ	ภินท	ทำลาย, ต่อย, ตัด <i>สภมม.</i> [ต. ภินโน] ตุ เกตตวา
ภิท	ย	ภิชช	แตก; ต่างกัน อภมม. [ต. ภินโน วัด. #ปภิชชติ] อ #ปฏิสภิทา ณ เกโท สีสเกโท
สํ-ภิท	อ	สมภินท	เรียกราย, ปะปน, เกลือปนกัน [ต. สมภินโน]
ภิสฺ	อ	ภิส	กลัว [วัด. ภิสาเปติ เหตุ.] ยุ ภิสัน ความกลัว, นำหวาดเสียว
ภี	อ	ภาย	กลัว [ต. ภีโต ตู. ภายิตวา] ณ ภยฺ เภรวโ รุ ภีรุ ภีรุโก
ปริ-ภุช	อ	ปริภุช	บริโภค; กิน, ใช้น้อย [ต. ปริภุชโต]
ภุช	อ	ภุช	(คน) กิน, บริโภค [ภวิส. โภกชติ อนิย. โภชนิโย ต. ภุชโต ตู. ภุชวา] ณิ โภคี กามโภคี ณวุ คามโภชโก ณย โภคโค ณ โภโค ปาฏิโภโค ติ ภุชติ ยุ โภชนํ ภุชณํ
ภุช	ข	พุกฺกฺข (เทวภาวะ)	ปรารถนาจะกิน, อยากกิน, หิว (<i>ภุช>ภุช>ภุช>พุกฺก>พุกฺก</i> (แปลงเพราะ ข ปัจ.))
ภุช	อ	ภุช	คด, งอ, (งู) ขด [ต. #อาภุชิตวา (นัง) คู่(บัลลังก์)]
ภู	อ	ภาว	มี, เป็น [อนิย. ภาวินิโย ต. ภูโต; ภาวีโต เหตุกัม. ตู. ภวิตวา; ภาเวตวา เหตุ.] ภวิ สยฺภุ สยมภุ สพพาภิว อภิว ณิ วิภาวี ตุ ภวิตา #อภิวิตา อ ภโว ปภโว อตตสมภโว ณ ภาวो วิภโว ติ สมภุติ วิภุติ ยุ ภาวนํ ภาวนา
ภู	ณ...ณา ปย เหตุ.	ภาเว-วय ภาวาเป-ปย	(ทำให้)เจริญ-มี-เป็น, อบรม(จิต) [ต. ภาวีโต เหตุกัม.]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ปาตุ-ภู	อ	ปาตุภว	ปรากฏ, มีปรากฏ, ปรากฏชัด [อักษ. ปาตุภวิ]
อภิ-ภู	อ	อภิภว	ครอบงำ [ต. อภิภูโต ตู. อภิภุย] กวิ อภิภู #สหพพาทิภู
สํ-ภู	อ	สมภว	เกิด, ปรากฏ; มีอยู่, เป็นอยู่; เจริญ อ สมภโว ภู สมภวานํ
ภูส	อ เณ ฌย	ภูส ภูเส-สย	ประดับ, ตกแต่ง ภู #วิภูสนํ
ม			
มกฺข	อ เณ ฌย	มกฺข มกฺเข-ชย	ทา, ลูบไล้, ลบหลู่
ปริ-มชฺช	อ	ปริมชฺช	ปิด, กวาด, ชัด, ฤ, นวด, ลูบ, คลำ
สํ-มชฺช	อ	สมมชฺช	ปิด, กวาด, ชัด, ฤ, นวด
มฺท	อ เอ	มณฺท มณฺเท	ประดับ, ตกแต่ง ภู มณฺทานํ
มถ มตฺถ	อ	มถ มตฺถ มเถ	รบกวน, ทำให้วุ่นวาย, ย่ำยี
มท	ย	มชฺช	เมา, ประมาท, เลินเล่อ [ต. #ปมตโต ตู. #ปมชช] ฌย มชฺชํ ฌ ปมาโท
มทฺท	อ	มทฺท	เหยียบ, ย่ำ, ย่ำยี, ขย่ำ [ต. มตฺโต]
โอ-มทฺท	อ	โอมทฺท	เหยียบลง, ขย่มลง ...
มน	ย	มณฺญ	รู้, เข้าใจ, สำคัญ, คิด
มน	โอ	มโน	รู้, รู้จัก, บรรลุ, ตรัสรู้ ติ มติ สารมติ
สํ-มน	โอ	สมมโน?	รู้พร้อม ... [ต. สมมโต] ติ สมมติ
อติ-มน	ย	อติมณฺญ	ดุจ, คู่มั่น
นิ-มนฺต	เณ ฌย	นิมนฺเต-ตย	เรียกมา, นิมนต์
มนฺต	เณ ฌย	มนฺเต-ตย	ปรึกษา, พูดอย่างลับๆ [อักษ. มนฺเตสิ มนฺเตสุ มนฺตยิ มนฺตยีสุ]
อา-มนฺต	เณ ฌย	อามนฺเต-ตย	เรียกมา
มร	อ	มร	ตาย [วัต. มียยติ มียติ (มร>มียย มีย) มาน. มียยมาโน มียมาโน ต. มโต; มาริโต มารापิตโต เหตุกัม.] ฌวฺ หตฺถิมารโก ฌ มาโร ภู มรณํ
มริส	เณ ฌย	มริเส-สย	อดทน, อดกลั้น, บึกบึน, ทนทาน, มั่นคง ภู มริสนํ
ปรา-มส	อ	ปฺรามส	จับต้อง, ลูบคลำ, ยึดมั่น [ต. ปฺรามญฺโฐ] ฌ ปฺรามาส
อา-มส	อ	อามส	จับต้อง, ลูบคลำ [ต. อามญฺโฐ]
มา	อ ย นา โอ	มา มาย มิมา มิโน	รัก, ทะนุถนอม; นับ, ชั่ง, เปรียบเทียบ [ต. นิमितฺตํ] ตุ มาตา อ ปฺฏิมา ปติมา ฌ มตฺตา ภู มานํ ปมาณํ ปริมาณํ อูปมาณํ

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
มาน	อ เณ ฌย	มาน มาเน-นย	บูชา, นับถือ อ มาโน <i>ความถือตัว</i> ยุ มานนํ มานนา
อติ-มาน	เณ ฌย	อติมาเน-นย	เย่อหยิ่ง, จองหอง อ อติมาโน <i>ความ~</i> ตฺท. อี อติมานี <i>ผู้มี~</i>
มาน	ส	วิ-วิมัส (เทภวาทะ)	ไตร่ตรอง, ทดลอง, พิจารณา, ไต่สวน (<i>มาน>มาน>มามาน>มีมาน>วิมาน>วิม (แปลงเพราะ ส ปัจ.)</i>)
มาป	เณ ฌย	มาเป-ปย	สร้าง, ก่อสร้าง, เนรมิต [วัต. #อติมาเปติ] (<i>เป็น เหตุ.บ้าง</i>)
มิเล	อ	มิลาย	เหี่ยวเฉา, อับแสง [ต. มิลาโต]
มิส	อ	มิส	หลับตา [วัต. #นิเมสติ นิมมสติ]
อุ-มิส	อ	อุมมิส	เปิดตา, ลืมตา
อุ-มิห	อ	อุมมิห	ถ่ายปัสสาวะรด
มิล	อ เณ ฌย	มิล มิเล-ลย	หลับตา [วัต. #นิมิลติ]
อุ-มิล	อ	อุมมิล	เปิดตา, ลืมตา
มุจ	อ	มุจจ	ปล่อย, แก้, ถอด <i>สกมม.</i> [อัช. โมจยิ <i>ย อาคม</i> ภวิส. โมกขติ ต. มุตโต #โอมุโก ตุ. โมเจตุ]
มุจ	ย	มุจจ	หลุด, พัน ออกมม. [ภวิส. โมกขติ ต. มุตโต] อ โมกโข วิโมกโข ติ วิมุตติ
มุจจ	อ	มุจจ	หลง, เป็นลม, สลบ, แนนิง
นิ-มุชช	อ	นิมุชช	จม, จมลง, ดำลง, ดำน้ำ [ต. นิมมุคโค]
มุท	อ	โมท	ยินดี ยุ โมทนา โมทนํ ตฺท. ตา มุทิตา
ป-มุท	อ	ปโมท	ยินดี อ ปมุโท ณ ปโมโท ยุ ปโมทนา #อนุโมทนา ตฺท. ฌย ปามุชฺช ปาโมชฺช
มุน	นา	มุนา	รู้, ตรัสรู้; นิ่งอยู่ อ โมนํ อิ มุนิ
มุส	ย	มุสส	ลืมน [ต. มุสฺสว วัต. #ปมุสสติ ต. #ปมุสฺสว]
มุท	ย	มุยท	หลง [ต. มุพฺโห มุพฺโห] ณ โมโห
ย			
ยช	อ	ยช	บูชา, บูชาเทพ, เช่นสรวง [ต. ยชฺชว วัต. ยชฺชว] ณ ยาโค ยุ ยชนํ
นิ-ยต	เณ ฌย	นิยยาเท-ทย (<i>ต>ท</i>)	มอบให้, แลกเปลี่ยน (<i>คัมภีร์ฝ่ายศาสนาแปลง ต เป็น ท ส่วนคัมภีร์ฝ่ายโลกียะไม่แปลงเป็น ท</i>)
ปฎิ-ยต	เณ ฌย	ปฎิยาเท-ทย (<i>ต>ท</i>)	ตกแต่ง, จัดแจง [ต. ปฎิยตโต ปฎิยตโต]
นิ-ยมุ	อ	นิยม นียจจ	ตัดสิน, วินิจฉัย, กำหนด; ประพฤติ [ต. นียโต] อ #วินิจฺจโย

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
สํ-ยมุ	อ	สํยม สํยจ	สำรวม, ช่มอินทรี [ต. สยโต] อ สยโม สณญโม
ยา	อ ย	ยา ยาย	ไป, เป็นไป; ถึง, บรรลุ อ วโย ย ยานํ
ยาจ	อ	ยาจ	ขอ ญ ยาจโก
ยฺช	อ เณ ฌย	โยช โยเช-ชย	ผูก, ประกอบ, รวบรวม [วัต. ยฺชชติ <i>กัม.</i> วัต. #สโยเชติ ต. ยุตโต #ปยุตโต สมปยุตโต] ฌ โยคโค นิโยชโช ณ โยโค #อุปโยโค ย ยฺชชณํ
ยฺช	อ	ยฺชช	ผูก, ประกอบ, รวบรวม; อุตสาหะ, พยายาม [วัต. #อนุยฺชชติ ต. อนุยฺชชโต]
ยฺช	ย	ยฺชช	ตั้งใจ, ตั้งมั่น, มั่นคง; ควณ, สมควณ, ถูกต้อง, ใช้ได้ [ต. ยุตโต] ติ ยุตติ
อุ-ยฺช	เอ	อุยโยเช	ส่งไป [ต. อุยโยชิตโต]
ปริ-ยต			เล่าเรียน [ต. ปริยตโต] ติ ปริยตติ
ยฺช	อ ย	โยช ยฺชณ	รบ, สู้ [ต. ยฺชโร #ปยุชโร] ต ยฺชณิตา

ร

รกช	อ	รกช	รักษา ณิ วาจนฺรกชชี ณ รกชโก-ชิกา #อารกชโก วัสานฺรกชโก ต รกชิตา ช ทฺรกชโย ย รกชณํ
รจ	เณ ฌย	รเจ-จย	ทำ, จัดแจง, แต่ง, เรียบเรียง, รจนา
รณช รนช	อ ย	รช รณช รชช	กำหนด, ย้อม [ต. รตโต #วิรตโต <i>เพื่อหมาย คลายกำหนด</i>] ณ ราโค รงโค #วิราโค
รณช รนช	อ ย	รช รณช รชช	ย้อม, กำหนด [ต. รตโต] ย รชนํ
สํ-อา-รณช	ย	สารชช	กำหนดนัก, ย้อม [ต. สารตโต]
อา-รก	อ ย	อารก อารพก	ปรารก, (กล่าวถึง, ตั้งต้น, ดำริ), ทำ, เริ่ม, ลงมือ, พยายาม [ต. อารทโร #อจจารทโร ต. อารพก อารทธ ต. อารทฐิ]
รม	อ	รม	ยินดี [อนิย. รม ณิ โย ต. รโต [ต. #อภิรมม] ก วิ กุณชโร (<i>กุณช-</i>) อ มโนโร ณ อาราโม ติ รติ ย อารมณํ
รท	อ เณ ฌย	รท รเท-ทย	สละ, ทิ้ง
อป-ราร	ย	อปฺรชณ	ประทุษร้าย, ผิด
อา-ราร	อ ย	อาราร อารชณ	เชื้อเชิญ, อารารณา; ยินดี
รุ	อ	รว โร	ร้อง [วัต. #วิรวติ] ณ โรโว
รุจ	ย เณ ฌย	รุจจ โรเจ-จย	ชอบ, ยินดี [ต. รุจิตโต] ณิ ฌมฺมรุจิ
รุจ	อ	โรจ	รุ่งเรือง, งดงาม [วัต. #วิโรจติ] อิ รุจิ ฌมฺมรุจิ ย โรจโน วิโรจโน

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
อา-รจ	ณ ฌย	อาโรเจ-จย	บอก, กล่าว [อ็ช. อาโรเจสิ อาโรเจสุ อาโรจยิ อาโรจยีสุ]
รช	ย	รชช	แทง, เสียดแทง; เป็นโรค, เจ็บป่วย ณ โรโค
รท	อ	รท โรท	ร้องไห้, หลั่งน้ำตา [ต. รุณโน; รุณณิ การ~ อ็ช. #ปโรทิ]
รธ	อ เอ	รุธ รุทธิ รุทธิ รุทธ รุทธ	ปิด, กั้น, ห้าม [ต. รุทโร]
วิ-รช	ย	วิรุชฌ	คัดค้าน, ขัดแย้ง; ปราบปราม
รูป	ณ ฌย	โรเป-ปย	หว่าน, ปลูก; ยก [ต. โรปีโต] ยู โรปนั
วิ-โอ-รูป	ณ ฌย	โวโรเป-ปย	ยกลง; ปลงลง [วัต. (ชีวิตา) โวโรเปติ ปลงลงจากชีวิต =ชา ๓. โวโรปีโต] ยู โวโรปนั
อา-รูป	ณ ฌย	อาโรเป-ปย	ยก, ยกขึ้น [ต. อาโรปีโต] ยู อาโรปนั
รห	อ	รห	ขึ้น, งอก, ปรากฏ, เกิด [ต. รุฬโห] อ สีโรรุโห ยู โรหณิ เทโวโรโหนิ #อภิรุหณิ
อว-รห	อ	โอโรห	ลง, โน้มลง [วัต. #ปัจโจโรหติ ตู. โอรุยห]
อา-รห	อ	อารุห-โรห	ขึ้น, งอก [ต. อารุฬโห ตู. อารุยห วัต. #อภิรุหติ]
ล			
ลกข	ณ ฌย	ลกเข-ขย	กำหนด [วัต. #สลลกเขติ]
ลค	อ	ลค ลคค	ติด, ข้อง, เกี่ยวข้อง, แขนง, คล้อง [ต. ลคโค]
ลฉิ	อ ฌ ฌย	ลจฆ ลจฆะ-ขย	กระโดด, เหาะ, เเหิน, ลอยไป [วัต. #อูลจฆติ]
ลชชี	อ	ลชช	อายุ, ละอายุ อ ลชชา
ป-ลป	อ	ปลป	พุดเพื่อแจ้อ
ลป	อ	ลป	พุด ณ ลาโป
วิ-ลป	อ	วิลป	พุดคร่ำครวญ
สั-ลป	อ	สลลป	พุดเจรจาโต้ตอบกัน ณ สลลาโป
อนุ-ลป	อ	อนุลป	พุดมาก พุดเพื่อแจ้อ
อป-ลป	อ	อปลป	พุดผิด
อา-ลป	อ	อาลป	ร้องเรียก ยู อาลปนั
อุ-ลป	อ	อุลลป	พุดโอ้อวด
ลพิ	อ	ลมพ	เหนียว, แขนง, ห้อย, คล้อง [วัต. #วิลมพติ ยิดเหนียว, ห้อย ... อวลมพติ พิงพา, ห้อย ...]
ลภ	อ	ลภ	ได้ [อ็ช. อลตถ (=อลภิ) อลตถิ (=อลภิ) ภวิส. ลจฉติ ตัพ. ลทฐพโพ ๓. ลทโร]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
			ตฺ. ลทฐา ลทฐ ตฺ. ลทฐํ ข ทุลลโก สุลลโก ณฺย ลพฺโฆ ณ ลาโก ติ ลทฐิ
ปฏิ-ลก	อ	ปฏิลก	ได้เฉพาะ, กลับได้
วิ-ลส	อ	วิลส	สวยงาม, เยื้องกราย, กรีดกราย
ลพ	อ	ลพ	แลบลิ้น, เลี้ย
นิ-ลพ	ณ?	นิลลาพ	เลี้ย, แลบลิ้น (ชีวหํ นิลลาพตฺวา)
ลา	อ	ลา	ถือเอา ณฺว มหุลโลก
ลิข	อ	ลิข	เขียน; ทำให้บาง (กลิ้ง, ขัด, ขูด)
อา-ลึงค	อ	อาลึงค	กอด
ลิป	อ	ลิป	ฉาบ, ทา, ลูบไล้
ลิท	อ	ลิท เลท	เลี้ย; สบายใจ, เพลินใจ [วัต. #นิลเลทติ อฺข . #ปฺลิทติ อนิย . เลทนีย] ณฺย เลยฺยํ ณ เลทํ ทตฺถ/ปตฺต/โฏฏฐฺณินฺนฺลเลทโก
ลี	อ ย	ลย ลาย ลีย	ละลาย, พินาศ, ย่อยยับ [วัต. #วฺลียติ]
ลี	ย นา	ลีย ลีนา	แอบ, ซ่อน, หลีกเร้น; ติดอยู่; รวมกัน [ต. ลีโน วัต . #สลลีนาติ นิลีนาติ สลลีนาติ ปฏิสลลีนาติ นิลียติ ต . สลลีโน ตฺ . ลียิตฺวา] อ อาลโย
ลุป	ย	ลุป	ลบ, ลบออก, ไม่เห็น, ไม่ปรากฏ [ต. ลุตฺโต]
ลุก	ย	ลุก	โลภ, ละโมบ, มักรมาก, ออยาก [วัต. #โฏฏฐฺณินฺนฺลลุกติ] ณ โลโก
ลูก	อ	ลูก โลก	หลง [วัต. #ปฺโลเกติ เทตฺ . 'ให้หลง' แปลเป็น กัดตฺ. ว่า หลอกล่อ]
ลูล	อ	ลูล	เศร้าหมอง, ชุ่นมัว, เปียตเปียน, เตื่อตร้อน
ลู	นา	ลูนา ลูนา	ตัด, เกี่ยว [ต. ลูโน] ยฺ ลวณํ โลกณํ
อป-โลก	ณ ณฺย	อปโลก-กย	มองดู; บอกลา, อ้าลา; ขออนุญาต; ประกาศให้ทราบ [ต. อปโลกิโต]
โอ-โลก	ณ ณฺย	โอโลก-กย	มองดู, เห็น
ว			
วจ	อ	วจ	บอก, กล่าว, แสดง [วัต. วุจฺจติ วุจฺจเร (=วุจฺจนฺติ ใช้ในคาถา) #ปฺวุจฺจเร กัม .] ทีย . อวจ อโวจ อวจํ อฺข . อโวจํ อวจฺตถ อโวจฺตถ อโวจฺมฺหา ภวิส . วกฺขติ มาน . วุจฺจมาโน กัม . ต . วุตฺโต] (ณิ ฆรฺสฺวาจํ ณฺว วาจโก ตฺ วตฺตา ข ทฺพฺพฺโวจ สฺวโวจ ณฺย วากฺยํ อติวากฺยํ วขฺชํ อ วโจ วจํ วจิ วจี- เข้าสมาสแล้ว เอา อ เป็น อ ณ วาจา ยฺ วจณํ
วจ	ณ ณฺย	วาเจ-จย	บอก, กล่าว, แสดง

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ป-วช	อ	ปพพช	ไป, ออกไป, บวช [อช. ปพพาเสสิ เหตุ.; #อนุปพพชि บวชตาม] ณฺย ปพพชชา
อุ-ป-วช	อ	ปพพช	สึก [อช. อุปพพพาเสสิ เหตุ.]
อา-วช	อ เณ ฌย	อวชช อว ชช-ชย	ใคร่ครวญ, พิจารณา
วชช	อ เณ ฌย	วชช วชช-ชย	เว้น, สละ, แบ่งปัน [วัต. #ปรีวชเชติ] ณฺย ปพพชชา
วณฺจ	เณ ฌย	วณฺเจ-จย	เกลี้ยกล่อม, หลอกลวง
วณฺณ	อ	วณฺณ	หมุน, กลิ้ง; ควร ออกมม. [วัต. วณฺณติ (หิน)กลิ้ง, วณฺณเติ ให้(หิน)กลิ้ง วณฺณาเปติ (ใช้คน)ให้(หิน)กลิ้ง เหตุ. ต. วณฺณติ (หิน)ถูกให้กลิ้ง เหตุกัม.]
วทณ	อ	วทณ	เจริญ, งอกงาม, เตบโต, เพิ่มขึ้น [วัต. วทณเติ เหตุ. ต. วทณตวา เหตุ. ต. วุฑโฒ] ติ วุฑฒิ
วณฺณ	เณ ฌย	วณฺเณ-ณย	สรรเสริญ; ขยาย, ขยายความ, พรรณนา; ทำสีขาวเป็นต้น; พยายาม; แสดง [วัต. #สํวณฺเณติ] อ วณฺณํ อวณฺณํ ยุ สํวณฺณนา
นิ-วตฺต	อ	นิวตต	กลับ [ต. นีวตโต]
นิ-วตฺต	อ	นิพพตต	เกิด, บังเกิด [วัต. นิพพตตติ; นิพพตเตติ เหตุ. อช. นิพพตติ ต. นิพพตโต ต. นิพพตติตวา; นิพพตเตตวา เหตุ.]
วตฺต	อ	วตต	เป็นไป, เป็นอยู่, เลี้ยงชีวิต; หมุนไป; เลี้ยงดู, รับผิดชอบ; ห้าม [วัต. วตเตตวา เหตุ.] ติ วุตติ ชีวิตวุตติ #ปวตติ
อติ-วตฺต	อ	อติวตต	เป็นไปล่วง, (น้ำ) ล้น
วท	อ เอ	วท วเท วชช วชเช	บอก, กล่าว [ตัพ. วตตพโพ ต. วตวา ตํ. วตตุ] ณิ ธรรมวาที นิคคยหาที มุสาวาที ณ วิวาโท อนุปวาโท
อติ-อา-วท	อ	อจฺจาวท	กล่าวล่วงเกิน, พูดล่อลวง, พูดเกี้ยว, พูดยั่ววาน, ร้องเรียก
โอ-วท	อ	โอวท	โอวาท ณ โอวาโท
อภิ-วที	เณ ฌย	อภิวาเท-ทย	กราบไหว้, อภิวาท, สรรเสริญ
วณฺท	อ	วณฺท	ไหว้ ณฺว วณฺทโก ยุ วณฺทนํ
วป	อ	วป	หว่าน, ปลุก; ทอ; โคนศีรษะ [ต. วุตโต] ณฺว วาปโก ณฺย วปโป ณ วาโป ยุ วปนํ
วมุ	อ	วม	อาเจียน; คายออก
วย	อ	วย	ไป, ถึง, บรรลุ
วร	อ เณ ฌย	วร วาเร-รย วเร-รย	ปิด, กั้น [วัต. #อาวารติ] ณฺย นีวารโย พุณฺนีวารโย

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
วิ-วร	อ เณ ฌย	วิวร วิวเร-รย	เปิด [วัต. วิวราเปติ เหตุ. (ไม่/วุทธิ)] ต. วิวโร
นิ-วร	เณ ฌย	นิวาเร-รย	ห้าม, กั้น ยุ นิวรณิ นิวารณิ #พนตาวรณิ
ปริ-วร	เณ ฌย	ปริวาเร-รย	กั้นรอบ, แวดล้อม [ต. ปริวุโต] ณ ปริวาโร
สั-วร	อ เณ ฌย	สัวร สัวเร-รย	สำรวม, ระวัง, ปิด, กั้น อ สัวโร ยุ สัวรณิ
วร	เณ ฌย	วาเร	ขอ, ต้องการ
ป-วร	เณ ฌย	ปวาเร-รย	ปรารถนา, อยากรได้; ปวารณา <i>กัต. เหตุกัต.</i>
วลชิ	อ	วลช	บริโภค, ใช้สอย
นิ-วส	เณ ฌย	นิวาเส-สย	นุ่งห่ม [ต. นิวุตโถ] ณ นิวาโส
วส	อ	วส	อยู่, อาศัย [ภวิส. วจณติ ตัพ. วตถพพฺ ต. วุตโถ #นิวุตโถ] ณิ สาวตถิวาสี ทิสาวาสี
ปฎิ-วส	อ	ปฎิวส	อยู่, อาศัย
อธิ-วส	อ	อธิวส	อยู่ทับ, อยู่อาศัย, สิ่ง, สิ่งสติดิย [วัต. อธิวาเสติ เหตุ. รับ (คำ/นิมนต์), อดกลั้น ต. อธิวุตโถ อธิวุตโถ <i>กัต. กัม. เหตุกัม.</i>]
อธิ-อา-วส	อ	อชฌาวส	อยู่ครอบครอง
อา-วส	อ	อาวส	อาศัยอยู่, อยู่ครอง ณ อาวาโส #สวาโส ถ อาวสโถ
วสส	อ	วสส	(ฝน) ตก, รด, โปรย อ วสสํ วสสโส ติ วุญฺฐิ
อติ-วสส	อ	อติวสส	รั่ว
วห	ย	วุยห	ลอย, นำไป [ต. พาหิโต พาหุโห] อ สุขาวโห (สุข-อา-) หิตาวโห ณ วาโห ยุ วหนํ วาหนํ
วห วุห	อ	วห	นำไป, เจริญ, เพิ่มขึ้น [ต. วุหุโห]
อา-วห	อ	อวห	นำมา
อา-วห	อ	อพพุห	ถอน; นำมา [ต. อพพุห] ณ อวาโห อวาทํ (มงฺคล) #วิวาทํ (มงฺคล)
ปฎิ-วห	อ	ปฎิพาห	ห้าม, ค้าน, นำไปเฉพาะ, นำกลับ
วายม	อ	วายม	พยายาม
วาส	เณ ฌย	วาเส-สย	อบ, รม (ทำให้มีกลิ่นหอม) ณ วาโส
วิ-วิจ	อ ย	วิวิจ วิวิจจ	ส่งต, โดดเดี่ยว, ปลีกออก [ต. วิวิตโต ตู. วิวิจจ] ณ วิเวโก
วิชิ	อ ย	วิช เวช วิชช	สลด, สั้ว; กลัว; หวั่นไหว ณ #สั้วโค ฌมมสั้วโค
วิชิ	อ ย	วิช เวช วิชช	กลัว, หวั่นไหว, หวาดเสียว [วัต. #สั้วเวชติ สั้วชชติ อพพิชชติ]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
นิ-วิท	อ	นิพพิณฑ	เปื้อน่าย [ต. นิพพิณโน นิพพิณโณ]
วิท	อ	วิท	รู้, รู้แจ้ง [วัต. #ปฏิ(นิ)เวเทติ เหตุ. 'ให้รู้'=บอก ตัฟ. เวทิตพโพ] ณิ กตเวที ฐ โลกวิฑู สพพวิฑู ฌย วิชชา #อวิชา ยู เวทนา
วิท	อ	วินท	ได้, ประสบ; พิจารณา; ยินดี
วิท	ย	วิชช	มี [วัต. #สวิชชติ]
อนุ-วิท	อ		พิจารณา [ต. อนุวิจจ]
ปฎิ-วิท	ย	ปฎิวิชฌ	แทงตลอด [ต. ปฎิวิทโร ตู. ปฎิวิทธา]
วิท	ย	วิชฌ	แทง, เสียดแทง [ต. วิทโร ตู. วิทธา]
วิท	อ ฌณ ฌย	เวธ เวธ-ธย	ไหว, หวั่นไหว; เบียดเบียน
นิ-วิส	อ	นิวิส	ตั้งลง, มุ่งหมาย?; เข้าไปอยู่ [สัต. นิเวสเย เหตุ. ย อาคม ต. นิวิฐฐุ] ยู นิเวสนั
ปริ-วิส	อ	ปริวิส	ให้/ถวายเป็น/เลี้ยง อาหาร, อังคาส (คำเขมร)
ป-วิส	อ	ปวิส	เข้าไป [วัต. ปเวเสติ เหตุ. อัช. ปาวิสึ ป-อา-วิส ได้เข้าไปแล้ว ต. ปวิฐฐุ ตู. ปวิสส; ปเวเสตวา เหตุ.]
วิช	ฌณ ฌย	วีเช-ชย	พัด, โบก [มาน. พีชยมาโน]
วุ	ฌนา	วุณา	ร้อย
เว	อ	วย วาย	กรอด้าย; ให้เหยียดห่างไป; สรรเสริญ; สรรวม ฌ วายู วาย โตนตวาโย
เวฐ	อ ฌณ ฌย	เวฐ เวฐ-ฐย	ผูก, พัน, รััด [ต. เวฐตวา วัต. #นิพเพฐติ]
ส			
สกี	อ	สงก	สงสัย; กลัว, สะดุ้ง; ไป, ถึง, บรรลุ
อุ-สกี	อ	อุสสงก	กลัว, หวาดกลัว [วัต. #ปรัสกติ]
สก	โอ	สกโก	อาจ ฌย สกกา
สก	อุฌนา	สกกุฌนา	อาจ [สัต. สกกุฌนย อัช. อสกขิ ภวิส. สกขิสสติ กาล. อสกขิสส ตู. สกกุณิตวา]
สชช	อ	สชช	ติด, ข้อง, ไม่คล่อง [ต. สฐฐุ] ฌ อุปสคโค
สช	อ	สช	กอด
วิ-สชช	อ	วิสชช	สละ, แบ่งปัน; แก่/ตอบ (คำถาม) [วัต. #นิสชชติ อุสชชติ] ยู วิสชชชนา
สชช	อ ฌณ ฌย	สชช สชช-ชย	จัดแจง, เตรียมการ, ประกอบ; สร้าง, ทำ [ต. สฐฐุ]
ส-สชช	อ	ส-สชช	ปะปน, เจือปน, เกี่ยวข้อง, คลุกคลี อ ส-สคโค ฌ ส-สคโค

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
สฐ	อ	สฐ	ล่อลวง, ฉ้อโกง; ฆ่า; เศร้าหมอง
นิ-สท	อ	นิสัท	นั่ง [ต. นิสินโน ตู. นิสชช] ณฺ นิสัทโก ณฺย นิสชชชา ยุ นิสัทนั
ป-สท	อ	ปสัท	ไม่มีมลทิน, หมดจด, ผ่องใส [วัด. ปสาเทติ <i>เหตุ. ต. ปสนโน</i>]
ป-สท	ณ ณฺย	ปสาเท-ทย	ยินดี, เลื่อมใส [วัด. ปสาเท-ทยติ <i>กัต. เหตุกัต.</i>] ณ ปสาโท
สํ-นิ-สท	อ	สนนีสัท	ประชุม [ต. สนนีสินโน]
สํ-นิ-สท	อ	สนนีสัท	นั่งสงบ ไม่คึกคะนอง [ต. สนนีสินโน]
อุป-นิ-สท	อ	อุปนีสัท	นั่งใกล้ [ต. อุปนีสินโน]
สนท	อ	สนท	ไหลออก [วัด. #วิสสนทติ อภิสนทติ] อ นิสสนโท
สป	อ ย	สป สปย สปป	ดำ, สบถ, สापแข่ง ณ สาโป
นิ-สม	ณ ณฺย	นิสาเม-มย	ใคร่ครวญ, พิจารณา, แลดู, ฟัง [ต. นิสम्म]
ปฎิ-สม	ณ ณฺย	ปฎิสาเม-มย	เก็บรักษา, ยึดครอง [ต. #สํสาเมตวา] ยุ ปฎิสามนั
สมุ	อ ย	สม สมม	สงบ, ระวัง, ทำความเพียร [ต. สนโต วัด. #วุปสมเมติ <i>วิ-อุป-สม เหตุ.</i>] ติ สนติ ยุ สมโณ กลหวุปสมนั
สมุทท ศัพท์	อายุ	สมุททาย	ประพฤติ(ให้เป็น)เพียงดังสมุท, ทำตนตั้งทะเล
ปฎิ-ป-สมภ	อ	ปฎิปสสมภ ปฎิปปสสมภ	สงบ, ระวัง
ป-สร	ณ ณฺย	ปสาเร-รย	เหยียด (มือ, แขน)
สร	อ	สร	แล่นไป [วัด. #สํสรติ] ณ สํสาโร
สร	อ	สร	ออกเสียง
สร	อ	สร	ระลึก, นึก; แล่นไป [อนิย. สรณียो ต. สโต] ตุ สริตา; สาเรตา <i>เหตุ. ณ</i> วิปฎิสาโร ติ สติ ยุ สรณั
สร	ณ ณฺย	สเร-รย สาเร-รย	ซัดไป, ละ, ทิ้ง; ขยาย, พิสดาร
อว-สร	อ	อวสร	เที่ยวไป; มาถึง; พัก, อาศัย; ประชุมลง, รวมลง [อช. อวสริ สนธิกับ ตํ เป็น ตทวสริ/ตทวสริสุ เสมอ]
วิ-สส	อ	วิสส	คุ่นเคย ณ วิสสาโส
อา-สส	อ	อสส	หายใจ [วัด. #ปสสสติ]
ป-สท	อ ย	ปสท ปสยท	กตขี้, ช่มเหง [ต. ปสยท] ณฺย ปสยโท

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
วิ-สห	อ	วิสห	รับคำ
วิ-สห	อ	วิสห	อาจ, กล้าหาญ, ปฏิญญา [วัต. #อุสสหติ]
สห	อ ย เณ ณย	สห สยห สเห-หย	อดทน, อดกลั้น ยุ สหนั
อุ-สห	อ	อุสสห	พยายาม ณ อุสสาโท
ป-สัสน	อ	ปัสสน	ชมเชย, ยกย่อง, สรรเสริญ [ต. ปสตโถ] อ ปัสสา
สาท	อ	สาท	ยินดี, สบายใจ, เหลินใจ [วัต. #อสุสาทติ] ณ สาโท อสุสาโท ณ สาทุ <i>หวาน อร่อยไพเราะ</i>
สาธ	อ ย	สาธ สาธย	สำเร็จ [วัต. สาธติ เหตุ.]
สาสุ	อ	สาส	สอน, อบรม ณ ย สิสโส ติ อนุสิฏฺฐิ ยุ สาสนั
อนุ-สาสุ	อ	อนุสาส	ตามสอน, พรีาสอน [ต. อนุสิฏฺฐิ] ณ ว อนุสาสโก ยุ อนุสาสนั
ลี	ณ	ลีโน	ผูก, พัน, รัด
ลีกฺข	อ	ลีกฺข	ศึกษา อ ลีกฺขา ยุ ลีกฺขนั
ลีจ	อ	ลีจ	รด, ราบ, เท, ไหลออก ... [ต. ลีจโต]
ลีท	อ	ลีท	ปล่อย; ติด, ชุ่มชื้น; หลง; หุง, ต้ม, นึ่ง; จม [วัต. โอสาเทติ เหตุ. 'ให้จมลง' ต. ลีโน 'ชุ่ม'] อ กุสีโต (<i>กุจฉิต-ลีท ลบเหลือ กุ</i>)
ลีจฺ	ย	ลีจณ	สำเร็จ [ต. ลีจโธ] ติ สมิทิ
ปฏฺ-ลีจฺ	อ	ปฏฺเสธ	ห้าม, ปฏิเสธ [วัต. #นิเสธติ] อ ทิรินิเสโธ
ลีว	ย	ลีพพ	เย็บ
ลีส	ย	ลีสส	เหลือ [วัต. #อวลีสสติ ต. #อวลีสฏฺฐิ]
นิ-ลี	อ		อาศัย [ต. นีสสิโต <i>อาศัยแล้ว (ซึ่ง) ตู. นีสสาย</i>] อ นีสโย #อาสโย
ลั-ลี	อ	ลัสย	ส่งสัย
ลี	อ	เส สย	นอน [ต. สยิตวา อาณ. สยาโน] ณิ มณฺจสายิ สมปริวตตสายิ อ อนุสโย ยุ สยนั เสนั
อว-ลี	อ	อวสสย	อาศัย, เฝ้าอยู่ อ อวสสโย
ปฏฺ-สุ	ณ	ปฏฺสุณา	ฟังตอบ, ตอบรับ, รับฟัง, รับคำ, รับรอง [วัต. ปจฺจสุณฺนาติ อ ช. ปจฺจสุสสิ ต. ปฏฺสุโต ตู. ปฏฺสุณฺนิตา]
ป-สุ	อ	ปสว	ประสบ, พบ, เห็น
วิ-สุ	อ	วิสว	ปรากฏ, มีชื่อเสียง [ต. วิสฺสุโต]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
สุ	ณ ณา	สุโน สุณา	ฟัง, ได้ยิน [วัด. สุณาติ สุณม; สุขยติ สุขติ <i>กัม.</i> สวาเวติ <i>เหตุ.</i> อช. อสโสสิ อสโสสุ #อนุสาเวสิ <i>เหตุ.</i> ; อสโสสิตถ; อสโสสิ อสโสสิมหา ตวนตุ. สุตวา ต. สุโต; สาวีโต สาวาปีโต <i>เหตุกัม.</i> ตุ. สุตวา ตุ. โสตุ] ณิ ฆมมสสาวี ณฺ สวาโก สาวิกา ตุ โสตา ติ สุติ ยุ สวาน ฆมมสสวาน
สุ	ส	สุสสุส	ปรารถนาจะฟัง, อยากฟัง
สุ	อ	สว	ไหลไป; ให้เกิดขึ้น; เป็นใหญ่
สุกข	อ	สุกข	แห้ง, ไม่สนใจ, ไม่ตั้งใจ [วัด. สุกขาเปติ <i>เหตุ.</i> ตาก(จิวร) ต. สุกโก สุกโข]
สุจ	อ เอ	สุจ สุเจ	สะอาด, หมดจจด; แสดง, ไป, เป็นไป ณ โสโก ยุ โสจัน
สุธ	ย	สุขณ	หมดจจด, บริสุทธิ, สะอาด [วัด. โสเธติ โสธยติ <i>เหตุ.</i> 'ให้หมดจจด' โสธาเปติ โสธาปยติ <i>เหตุ.</i> 'ให้ชำระ' ต. สุทธิ; โสธิต <i>เหตุกัม.</i> 'ให้หมดจจด'] ติ สุทธิ #วิสุทธิ ยุ สุขณัน
สุป	อ	สุป	หลับ [ต. สุตโต] ยุ สุปัน สุปัน
สุภ	อ	โสภ	งาม, สว่าง, รุ่งเรือง; เปียดเปียน ณ นครโสภณิ ยุ นครโสภนา (อิตถิ)
สุ	อ ย	สุ สูย	คลอด (ลูก), ให้เกิด, เกิด, ประสูติ [วัด. #ปสวติ ต. ปสูโต]
สุส	ย	สุสส	แห้ง, เหี่ยว, ผอม, ชุบซิด [ต. สุกโก สุกโข]
เสว	อ	เสว	เสพ, ใช้สอย, คบหา; ยินดี ณิ พรทารูปเสวี ณฺ เสวโก อ เสวา ยุ เสวนา พรทารูปเสวนา เสวาน
อว-โส	ย	อวสย	จบลง, สำเร็จลง, ลั่นสุดลง [ต. อวลิต วัด. #ปริโยสาเปติ <i>เหตุ.</i>] ณ อวสಾಯ ยุ อวสาน โอสาน ปริโยสาน
ห			
อุ-หท	อ	อุหท	ถ่ายอุจจาระรด
หน	อ	หน	ฆ่า, เปียดเปียน, กำจัด [วัด. หณญติ <i>กัม.</i> ; วธติ วธติ (หน>วธ); วธติ <i>เหตุ.</i> ; ฆาเตติ (หน>ฆาต); ฆาเตติ ฆาตยติ <i>เหตุ.</i> สัต. ฆาตเย <i>เหตุ.</i> ต. หโต ตุ. หนตวา วธิตวา ฆาเตตวา ตุ. หนตุ] ณิ ปาณฆาตี ปรูปฆาตี ณฺ ฆาตโก โคฆาตโก โจรฆาตโก หัสฆาตโก ตุ หนตา วฆมตา รู วฐ ณฺ วฆเณ ณ วโธ อนุปฆาโต ยุ อาฆาตณ
หน	ย	หณญ	เปียดเปียน, กระทบกระทั่ง [วัด. หณญติ <i>กัต.</i>]
นิ-หฺร	อ	นึหฺร	นำออก, ขับไล่ (ใช้กับคนได้)
ปริ-หฺร	อ	ปริหฺร	บริโภค-ใช้สอย เป็นประจำ, บริหาร, รักษา, หลีกเลี้ยง ณ ปริหาโร

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
ป-หิ	ณฺ ณา	ปหิณ ปหิณา	ส่งไป [ต. ปหิโต]
วิ-หฺร	อ	วิหฺร	อยู่, อาศัย [อ็ช. วิหาลี] ณิ สุขวิหารี ณ วิหาโร
สฺ-หฺร	อ	สฺหฺร	รวบรวม, ย่อ
หฺร	อ	หฺร	นำไป [วัด. หราเปติ <i>เหตุ. (ไม่วุทธิ)</i> ต. หโต-โฏ] ณฺย หาริโย ยฺ รโฆหรณฺ
หฺร	ส	ชิตฺส ชิตฺส (<i>เทวภาวะ</i>)	ปรารถนาจะนำไป, ยากนำไป (<i>หฺร>หฺร>หิหฺร>ชิตฺ>ชิตฺ/ชิตฺ</i>)
วิ-อา-หฺร	อ	พฺยาหฺร	พุด, เล่า
อธิ-โอ-หฺร	อ	อชฺโณหฺร	กลืน
อป-หฺร	อ	อปหฺร	นำไปทิ้ง, ฉวยเอาไป
อภิ-หฺร	อ	อภิหฺร	นำไป [ต. อภิหโต-โฏ ตุ. อภิหฺญจฺ]
อว-หฺร	อ	อวหฺร	ลัก, ขโมย ณ อวหาโร
อา-หฺร	อ	อาหฺร	นำมา [ต. อาหโต-โฏ] ณ อาหาโร
โอ-หฺร	อ	โอหฺร	นำลง ปลงผมหนวด [วัด. โโอหาราเปติ <i>เหตุ. (วุทธิ)</i>
หฺเร	อ	หฺราย (<i>เอ>อาย</i>)	อายุ, ละเอียด [มาน. หรายมาโน]
หฺส	อ	หฺส	หัวเราะ, ไร่เรียง [ต. หฺสฺโฐ #ปหฺสฺโฐ] ณฺ สมปหฺสโก ณ หาสฺ #ปฺริหาโส
ป-หา	ย	ปฺหิยฺย ปฺหิย ปฺหาย	ละ, สละ, ทิ้ง, ปล่อย; เสื่อม, เลว [ต. ปฺหิโน ตุ. ปฺหาย #โอหาย] ติ ชานิ #ปฺริหานิ
หา	อ	ชหฺ ชหา (<i>เทวภาวะ</i>)	ละ, สละ, ปล่อย ; เสื่อม, เลว (<i>หาหา>ชหา>ชหา</i>) [ตุ. หิตฺวา ชิตฺวา] อ สพฺพณฺชโ
ป-หฺร	อ	ปฺหฺร	ประหาร, ทูบ, ตี (สิ่งมีชีวิต) [ต. ปฺหโต]
ปฺห	ณฺ ณฺย	ปฺาเห-หฺย	ส่งไป [ต. ปฺหิตฺ ตฺพ. ปฺาเหตุพฺโพ]
หฺลฺ	อ ณฺ ณฺย	หฺลฺ หฺลฺ-สย	เบียดเบียน (ณฺ อหฺลฺโก (น-))
ป-หฺ	อ	ปฺโ	เพียงพอ, มีพอ, มีมาก, 'มีทั่ว'; เจริญ [วัด. นปฺปโหติ (น-) ต. ปฺุโต ปฺุโต] อ ปฺุโก (<i>ก สกฺตถะ</i>) ยฺ ปฺุโนโก (<i>ก สกฺตถะ</i>)
ปาตุ-ร-หฺ	อ	ปาตุรฺโ	ปรากฏ, มีปรากฏ, ปรากฏชัด [อ็ช. ปาตุรฺโหสิ]
หฺ	อ	หฺว ชฺโ (<i>เทวภาวะ</i>)	บูชา (<i>หฺ>ชฺ>ชฺ>ชฺ</i>) ยฺ หวนฺ #อาหฺนฺ
หฺ	อ	โ	มี, เป็น [อ็ช. อโหสิ อเหสุ; ตุ. หฺตฺวา <i>สมานกาล.</i>]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
เหตุ	อ	เหตุ	เบียดเบียน, บีบคั้น [วัต. #วิเหตุติ]
อ			
อคฺข	อ	อคฺข	มีค่า, มีราคา [วัต. #อคฺขาเปติ เหตุ. ตีราคา]
องฺก	อ ฌณฺย	องฺก อกฺเก-กย	กำหนด, หมายถึง, เป็นเครื่องหมาย
อณฺฉ	อ	อณฺฉ	ดึง, ลาก, ถุด, ชัก
ป-อช	อ	ปาเช	ขับ, ต้อน, ไถ่
อลฺช	อ	อลฺช	หยอด, ทา, เจิม; ปรากฏ; เจือปน; เว้น
อณฺณ	ฌณฺย	อณฺณ-ณฺย	อึดอัด, บีบคั้น
อนฺท	อ	อนฺท	ออก (ไข)
อท	อ	อท	กิน; รักษา [ต. อนฺนํ - ของกิน ข้าว ฯลฯ] ฌ วิชาสาโท (วิชาส-)
ป-อป	อุณา	ปาปุณา	ถึง, บรรลุ, ได้รับ [วัต. ปาเปติ เหตุ. อฺช. ปาปุณิ #สมปาปุณิ; #สมปาเปสิ เหตุ. ภวิส. ปาเปสสติ เหตุ. ต. ปตฺโต; ปาปิโต เหตุกัม. ตฺ. ปตฺวา ตฺ. ปตฺตุ]
ป-อม	อ		สังัด [ต. ปนฺโต]
อรท	อ ฌณฺย	อรท อรท-หย	สมควร, เหมาะสม; บุษบา อ ปุชารโห
สํ-อส	อ	สมฺมส (สํ>สมฺมา>สมฺม)	พิจารณาด้วยดี, พิจารณาโดยชอบ
อส	อ	อส	กิน ฌ อาโส ปาตราโส สายมาโส
อส	อ		มี, เป็น [วัต. อตฺถิ สนฺติ; อสิ อตฺถ; อมฺหิ อสมฺ; อมฺห อสม ปฺญ. อตฺถุ สนฺตุ; อาหิ อจฺฉ อตฺถ; อมฺหิ อมฺห หย. อาสิตฺถ สํต. อสฺส อสฺสุ; อสฺส อสฺสท; อสฺสํ อสฺสาม; สียา สียํ; สียํ อฺช. อาสี อาสุํ; อาสิ อาสิตฺถ; อาสี อาสิมฺหา]
อท พฺร	อ	พฺร	บอก, กล่าว [ปฺโรก. อาท อาหุ อหุ อฺช. อาหฺสุ]
ปรี-ย-อาป	อุณา	ปรียาปุณา	เล่าเรียน ยฺ ปรียาปุณฺนํ
ปรี-ย-อุป-อาส	อ	ปรีรฺปาส	นั่งใกล้
อาส	อ	อาส อจฺฉ	นั่ง, พัก, อยู่; เข้าไป; หวัง [วัต. อจฺฉาเปติ อจฺฉาปยติ เหตุ. อาณ. อาสีโน] ยฺ อาสนํ
อุป-อาส	อ	อุปาส	นั่งใกล้ ฌ อุปาสโก
อาสาส	อ	อาสาส อาสิส อาสิส	หวัง, प्रารณนา
ปฏฺิ-อาสิสิ	อ	ปจฺจาสิส	หวังเฉพาะ, प्रารณนาเฉพาะ

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
อาสสิ	อ	อาสสิ	หวัง, प्रारणा
ปฏฺิ-อิ	อ		อาศัย [ตฺ. ปฏิจฺ]
ปร-อิ	อ	ปร	ไปในเบื้องหน้า, ไปข้างหน้า [ต. ปรโต] ยฺ ปรายโน
ปริ-อิ	อ		กำหนด [ตฺ. ปริจฺ]
ป-อิ	อ		ละไป, ตาย [ต. เปโต ตฺ. เปจฺ]
ป-อิ	อ	ปาย	หนีไป, หลีกไป [อฺช. ปายิ ปายาสิ]
วิ-อิ	อ		ไปปราศ, ปราศจาก [ต. วิโต วิโต]
สํ-อิ	อ	สเม	ถึงพร้อม, พิจารณา; สม, เข้ากัน [ตฺ. สเมจฺ]
อติ-อิ	อ	อจฺเจ-จย	เป็นไปล่วง, ล่วงไป, ก้าวล่วง [ต. อติโต ตฺ. อติจฺ] อ อจฺจโย
อธิ-อิ	อ	อชฺฌาย	ศึกษา, เล่าเรียน, อ่าน, สาสยาย [วฺต. อธิเต <i>ไม่พบใน ไตร.</i>]
อธิ-อิ	อ	อธิย อธิย อธิย (อิ>ย)	ศึกษา, เล่าเรียน, อ่าน, สาสยาย [วฺต. อธิยติ อธิยามิ อันต. อธิยโนโต มาน. อธิยมาโน ตฺ. อธิยิตวา]
อนฺ-อิ	อ	อเนว	อาศัย, เป็นไปตาม [ตฺ. อนวาย]
อป-อิ	อ	อเป	หลีกไป, พ้นไป, ไปปราศ [ปฺญ. อเปหิ ต. อเปโต]
อภิ-สํ-อิ	อ	อภิสม	ถึงพร้อมยิ่ง, บรรลุ, ได้รับ [ตฺ. อภิสมจฺ] อ อภิสมโย
อว-อิ	อ		ลงไป, หยั่งลง [ตฺ. อเวจฺ]
อา-อิ	อ	เอ	มา [ปฺญ. เอหิ เอถ] ติ อิติ
อิ	อ	เอ	ไป, ถึง, เป็นไป, บรรลุ, รู้ [ต. อิตฺ] ณฺ สหายโก (<i>สห-อิ-</i>) อ สมปราโย (<i>สํ-ปร-</i>) ณ สหาโย
อุ-อิ	อ	อุเป	เข้าถึง [ต. อุเปโต]
อิกฺข	อ	อิกฺข	เห็น, ดู, พัง, พิจารณา อ #อุเปกฺขา
ปฏฺิ-สํ-จ-อิกฺข	อ	ปฏฺิสถจฺกฺข	เห็นพร้อมเฉพาะ, พิจารณาเห็น
สํ-อว-อิกฺข	อ	สมเวกฺข	พิจารณา [ตฺ. สมเวกฺขิย สมเวกฺขิยาน]
ปติ-วิ-อิกฺข	อ	ปจฺจเวกฺข	พิจารณา [ตฺ. ปจฺจเวกฺขิย]
อว-อิกฺข	อ	อเวกฺข	พิจารณา [ตฺ. อเวกฺขิย]
อิณฺช	อ	อิณฺช	งอ, คู้เข้า [วฺต. #สมิณฺชติ, สมิณฺชติ]
อิณฺช	อ	อิณฺช	ไหว, ห้วนไหว, งอ, คู้เข้า [วฺต. #สมิณฺชติ สมิณฺชติ]

ธาตุ	ปัจจัย	ฐาน	คำแปล - รูปสำเร็จอื่นๆ ฯลฯ
สํ-อิธ	ย	สมิขณ	สำเร็จ
สํ-ปฏิ-อิสุ	อ	สมปฏิจณ	รับ, รับประทาน
อิธ-อิธ	อ	อชเมส	เชื้อเชิญ, อารธนา
อิธ	อ	เอส	แสวงหา, ค้นหา [วัต. #ปริเยสติ <i>ปริ-ย-อิธ</i>] ยุ เอสนา อเนสนา เอสนํ อเนสนํ
อิสุ อิจณ	อ	อิจณ	ปรารถนา, อยากร, ต้องการ [ปัญ. #อดีตจณ <i>ปรารถนา</i> ล่ง, <i>โปรด(สัตว์)ข้างหน้า</i> ต. อิฏฺโฐ] ณ ย อิจณา อ อปปิจโน
อีธ	อ	อีธ	ไหว, ห้วนไหว
อุชณ	อ	อุชณ	สละ, ละ, ทิ้ง
ป-อา-ร-อุป	อ	ปารูป	ห่ม ยุ ปารูปนํ
เอธ	อ	เอธ	หยั่งลง, ถึง, เจริญ, ได้, ประสบ